EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.12.6.
COM(2024) 571 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

HETEDIK JELENTÉS A VÍZUMMENTESSÉG-FELFÜGGESZTÉSI MECHANIZMUS KERETÉBEN

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS **2**

I. AZ EU SZOMSZÉDSÁGA **6**

1. KEVESEBB MINT HÉT ÉVE VÍZUMMENTES **6**

GRÚZIA **6**

UKRAJNA **13**

KOSZOVÓ* **20**

2. TÖBB MINT HÉT ÉVE VÍZUMMENTES **26**

ALBÁNIA **26**

BOSZNIA-HERCEGOVINA **30**

MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG **34**

MONTENEGRÓ **38**

ÉSZAK-MACEDÓNIA **42**

SZERBIA **45**

II. A KARIB-TÉRSÉG KELETI RÉSZE **48**

III. LATIN-AMERIKA **51**

KÖVETKEZTETÉS **56**

* *Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.*

BEVEZETÉS

A vízumliberalizáció a harmadik országokkal folytatott migrációügyi, biztonsági és igazságügyi együttműködés uniós eszköztárának fontos részét képezi. Megkönnyíti a mobilitást és az emberek közötti kapcsolatokat. Fellendítheti az utazási és idegenforgalmi ágazatot, és előmozdítja a kulturális és tudományos cserekapcsolatokat. Előmozdíthatja a diplomáciai kapcsolatokat és a nemzetközi együttműködést is, ami ideális esetben több szakpolitikai interakciót eredményez különböző területeken, a kereskedelmi és gazdasági együttműködéstől a biztonságig, az innovációig és a technológiáig.

Az EU vízummentességi rendszereinek a Bizottság általi nyomon követése ugyanakkor rámutatott, hogy **a vízummentes utazás jelentős migrációs és biztonsági kihívások forrása is lehet, amelyeket kezelni kell**. Ez a jelentés továbbra is különös figyelmet fordít a vízumpolitika összehangolására, a befektetői állampolgársági programokra, a visszafogadással kapcsolatos együttműködésre és a megalapozatlan menedékjog iránti kérelmekre. Az EU által harmadik országok számára biztosított vízummentesség fő célja az utazás megkönnyítése azáltal, hogy bármely 180 napos időszakon belül legfeljebb 90 napig vízummentes beutazást és rövid távú tartózkodást biztosít a schengeni térségben. Az EU és tagállamai számára biztonsági kockázatot jelentő személyek számára nem szabad lehetővé tenni, hogy vízummentesen utazzanak be a schengeni térségbe, a nemzetközi védelmet kérő vagy az EU-ban hosszabb időre letelepedni szándékozó személyeknek pedig az alkalmazandó beutazási lehetőségeket és programokat kell igénybe venniük.

A Bizottság 2023 októberében javaslatot tett a **vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálatára**[1] azzal a céllal, hogy a mechanizmus aktiválásának egyszerűbbé tételével és visszatartó hatásának fokozásával hatékonyabban kezelhetők legyenek a vízummentességi rendszerekhez kapcsolódó kihívások és a vízummentes utazással való esetleges visszaélések. A Bizottság a javaslatról folytatott tárgyalások mielőbbi lezárására és a javaslat elfogadásának biztosítására ösztönzi az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

A jelentés hatálya – új stratégiai és globális megközelítés

Az uniós vízummentességi rendszerek Bizottság általi folyamatos nyomon követése az uniós vízumpolitika megfelelő működése és a schengeni térség általános biztonsága szempontjából kulcsfontosságú feladat. Az (EU) 2018/1806 rendelet (a továbbiakban: vízumrendelet)[2] 8. cikkének (4) bekezdése előírja a Bizottság számára, hogy gondoskodjon a vízummentességi követelmények azon harmadik országok általi folyamatos teljesítésének figyelemmel kíséréséről, amelyek állampolgárai a vízumliberalizációs párbeszéd sikeres lezárását követően vízummentesen léphetnek be a schengeni térségbe, valamint rendszeresen tegyen jelentést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E célból **a Bizottság 2017 óta hat jelentést fogadott el a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében**[3], amelyek a **vízummentességet élvező nyugat-balkáni partnerekre** (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Montenegró és Szerbia) **és a keleti partnerségi**

---

1 Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2018/1806 rendeletnek a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálata tekintetében történő módosításáról, COM(2023) 642 final.

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1806 rendelete (2018. november 14.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 303., 2018.11.28., 39. o.).

3 COM(2017) 815 final (első jelentés); COM(2018) 856 final (második jelentés); COM(2020) 325 final (harmadik jelentés); COM(2021) 602 final (negyedik jelentés), COM(2022) 715 final/2 (ötödik jelentés), COM(2023) 730 final (hatodik jelentés).

térség vízummentességet élvező országaira (Grúziára, a Moldovai Köztársaságra – a továbbiakban: Moldova – és Ukrajnára) terjednek ki.

A 2023. májusi közleményt[4] figyelembe véve a hatodik jelentés tágabb megközelítést alkalmazott annak biztosítása érdekében, hogy **a nyomon követés és a jelentéstétel átfogóbb és stratégiai jellegűbb legyen, ezáltal túlmutasson az EU szomszédságán, és kiterjedjen mindazokra a vízummentességet élvező harmadik országokra, amelyek specifikus kihívásai** kezelés hiányában a felfüggesztési mechanizmus aktiválásához vezethetnek. A Bizottság ezért most első ízben kiterjesztette a földrajzi hatályt azzal, hogy jelentést tett **hat, vízummentességet élvező és egyúttal befektetői állampolgársági programokat működtető országról** is, nevezetesen a következőkről: Antigua és Barbuda, Dominika, Grenada, Saint Kitts és Nevis, Saint Lucia és Vanuatu[5].

Az EU szomszédsága

Ez a hetedik jelentés – a vízumrendelet 8. cikkének (4) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelően – továbbra is tartalmazza a vízumliberalizációs követelmények folyamatos teljesítésének teljes körű értékelését **Grúzia** és **Ukrajna** esetében, mivel kevesebb mint hét évvel ezelőtt zárták le vízumliberalizációs párbeszédüket. Ezenfelül az EU és Koszovó közötti vízumliberalizációs párbeszéd sikeres lezárását és Koszovó esetében a vízummentesség 2024. január 1-jétől[6] történő alkalmazását követően ez a jelentés a vízumliberalizációs követelmények **Koszovó** általi folyamatos teljesítésének első előretekintő elemzését is tartalmazza.

Azon országok esetében, amelyek több mint hét évvel ezelőtt zárták le a vízumliberalizációs párbeszédet[7] (**Albánia, Bosznia-Hercegovina, Moldova, Montenegró, Észak-Macedónia** és **Szerbia**), a jelentés továbbra is kiemeli a vízummentes utazásból eredő és/vagy az EU számára konkrét irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentő konkrét kihívásokat, például a vízumpolitika összehangolását, a befektetői állampolgársági programokat, a visszafogadási együttműködést vagy a menedékjog iránti megalapozatlan kérelmeket.

A lezárt vízumliberalizációs párbeszédek során tárgyalt referenciamutatókkal kapcsolatos kérdések értékelése minden bővítési partner esetében továbbra is a bővítési folyamat részeként, a 23. fejezet (Igazságszolgáltatás és alapvető jogok) és a 24. fejezet (Jogérvényesülés, szabadság és biztonság) keretében történik, és azokról a Bizottság éves bővítési jelentései részletesen beszámolnak. 2024-től négy bővítési ország (Albánia, Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia) is bekerült a Bizottság jogállamisági jelentésébe.

---

4 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU vízummentességi rendszereinek nyomon követéséről, COM(2023) 297 final.

5 Ez a jelentés nem tárgyalja Vanuatut, mivel a Vanuatu befektetői állampolgársági programjaiból eredő biztonsági kockázatokra vonatkozó végleges bizottsági értékelést 2024. május 31-én a Vanuatu állampolgáraira vonatkozó vízummentesség felfüggesztéséről szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett bizottsági jelentés (COM(2024) 366 final) ismertette.

6 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/850 rendelete (2023. április 19.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet módosításáról (Koszovó (Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.)) (HL L 110., 2023.4.25., 1. o.).

7 Az (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikkének (4) bekezdése csak azt írja elő a Bizottság számára, hogy az említett harmadik országokra vonatkozó vízumliberalizáció hatálybalépésétől számított hétéves időszakra vonatkozóan tegyen jelentést; ezt követően a Bizottság továbbra is jelentést tehet, ha azt szükségesnek ítéli, vagy ha az Európai Parlament vagy a Tanács ezt kéri.

A Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv szerinti reformprogramjuk keretében a nyugat-balkáni partnerek kötelezettséget vállaltak arra, hogy reformokat hajtanak végre a csatlakozási folyamat „alapkérdéseivel” – többek között a szervezett bűnözés elleni küzdelemre, a korrupció elleni küzdelemre és a vízumpolitika összehangolására vonatkozó konkrét kötelezettségvállalásokkal – kapcsolatban.

A **Nyugat-Balkán** tekintetében a jelentés a Bizottság által 2022. december 5-én előterjesztett, a migrációnak az útvonal teljes hosszában történő kezelését célzó uniós cselekvési terv[8] folyamatban lévő végrehajtására épül. A cselekvési terv – egyéb kihívások mellett – reagált a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló irreguláris migráció 2022. évi ugrásszerű növekedésére. A tagállamok külső határainak e térség felőli gyakoribb átlépése részben a Nyugat-Balkánra vízummentesen érkező, az EU-ba továbbutazó harmadik országbeli állampolgárok jogellenes továbbutazásának volt betudható. A cselekvési tervnek az EU és a térség általi közös végrehajtása hozzájárult ahhoz, hogy a migrációs nyomás 2023-ban 2022-höz képest csaknem egyharmadával csökkent a nyugat-balkáni útvonalon, és az előzetes adatok szerint 2024 első kilenc hónapjában 2023 azonos időszakához képest további 79 %-os csökkenés következett be. Ez a közös végrehajtás hozzájárult az EU és a nyugat-balkáni partnerek migrációkezelés területén folytatott együttműködésének további erősítéséhez is. A cselekvési terv a határigazgatásra, a menekültügyi és befogadási kapacitásokra, a migránscsempészés elleni küzdelemre, a visszafogadási együttműködésre és a visszaküldésre, valamint a vízumpolitika összehangolására terjed ki.

Valamennyi nyugat-balkáni partner minden szinten történő fokozott szerepvállalásának és tájékoztatásának köszönhetően összességében továbbra is jó ütemben halad a végrehajtás mindezeken a szakpolitikai területeken. A munkának azonban folytatódnia kell. Az irreguláris migráció továbbra is kihívást jelent a nyugat-balkáni partnerek számára. 2022 végén és 2023 elején újra bevezetésre került a térségben a vízumkötelezettség az irreguláris érkezések számának 2022. évi növekedését okozó néhány kulcsfontosságú állampolgárság esetében. A vízumpolitika további összehangolását azonban továbbra is biztosítani kell, és szigorítani kell a térségbe történő vízummentes érkezéseket. A migránscsempészés és az emberkereskedelem elleni küzdelem, valamint a tényleges visszaküldések biztosítása továbbra is kiemelt prioritás. A Bizottság fokozta pénzügyi támogatását: az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) keretében a migrációval kapcsolatos tevékenységek teljes finanszírozása 351,9 millió EUR-t tett ki a térségben (2021–2024). Ez kiterjed „A nyugat-balkáni migránscsempészés és emberkereskedelem elleni küzdelem megerősítésére nyújtott uniós támogatás” (36 millió EUR), „A védelem szempontjából érzékeny nyugat-balkáni migrációkezelési rendszerekhez nyújtott uniós regionális támogatás – III. szakasz” (19,2 millió EUR) és „A nyugat-balkáni határbiztonságra nyújtott uniós regionális támogatás (7 millió EUR) elnevezésű regionális programokra.

A jelentés az érintett partnerek, az Európai Külügyi Szolgálat és az uniós küldöttségek, az érintett uniós bel- és igazságügyi ügynökségek[9] és a tagállamok[10] észrevételeire is épít. Ezeket az észrevételeket a Bizottság figyelembe vette a jelentésben található releváns értékelésekhez. Ez a hetedik jelentés az érintett partnerek 2023-ban hozott azon intézkedéseit értékeli – azok 2024-re vonatkozó frissítéseivel együtt –, amelyek a Bizottság megítélése szerint jelentős hatást gyakorolnak

[8] https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/Western%20Balkans_en.pdf.

[9] Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA), az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex), az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust) és a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynöksége (Europol).

[10] Húsz tagállam szolgáltatott releváns példákat az érintett országokkal a migráció és a biztonság területén folytatott együttműködésre.

az idei ajánlásokra. Beszámol továbbá az EU-val és a tagállamokkal[11] folytatott operatív együttműködésről, és áttekintést nyújt a migrációs tendenciákról[12] az Eurostat 2023. statisztikai évre vonatkozó adatai alapján, beleértve a 2022-höz képest bekövetkezett változásokat is.

Latin-Amerika és a Karib-térség

A hatodik jelentésben foglaltaknak megfelelően és már a felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálatáról szóló jogalkotási javaslatban meghatározott új megközelítés követésével[13] ez a jelentés **az EU szomszédságában lévő országokon kívüli egyéb földrajzi területekkel** is foglalkozik, különös hangsúlyt fektetve azokra a vízummentességet élvező országokra, ahol konkrét problémák merültek fel, és ahol további együttműködésre lehet szükség a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében értékelhető konkrét migrációs és/vagy biztonsági kihívások kezeléséhez. E tekintetben ez a jelentés továbbra is értékeli a **kelet-karibi térségben** befektetői állampolgársági programokat működtető, vízummentességet élvező országokat, és ismerteti a vízummentességet élvező **latin-amerikai** országok értékelését.

Ahogyan az EU, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség közötti kapcsolatok új menetrendjéről szóló, 2023. évi közös közleményben[14] szerepel, **az EU, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség természetes partnerek, amelyeket egyedülálló történelmi és kulturális kapcsolatok, mély gazdasági és társadalmi kötelékek, valamint a béke, a demokrácia, az alapvető jogok és a multilateralizmus iránti közös elkötelezettség egyesítenek**. E partnerség középpontjában az emberek állnak: az említett kapcsolatok megerősítésének kulcsfontosságú elemeit a mobilitás és az emberek közötti kapcsolatok képezik. Ugyanakkor a latin-amerikai és karibi partnerekkel létesített uniós vízummentességi rendszerek Bizottság általi nyomon követése rámutatott néhány konkrét **migrációs és biztonsági kihívásra**. Ezek a kihívások különösen a kelet-karibi térség öt országa által működtetett befektetői állampolgársági programokból, valamint az EU-ban egyes latin-amerikai országok állampolgárai által benyújtott, menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek növekvő számából adódnak. E jelentés két utolsó szakasza e kihívások Bizottság általi értékelését és a kezelésükre vonatkozó ajánlásokat ismerteti.

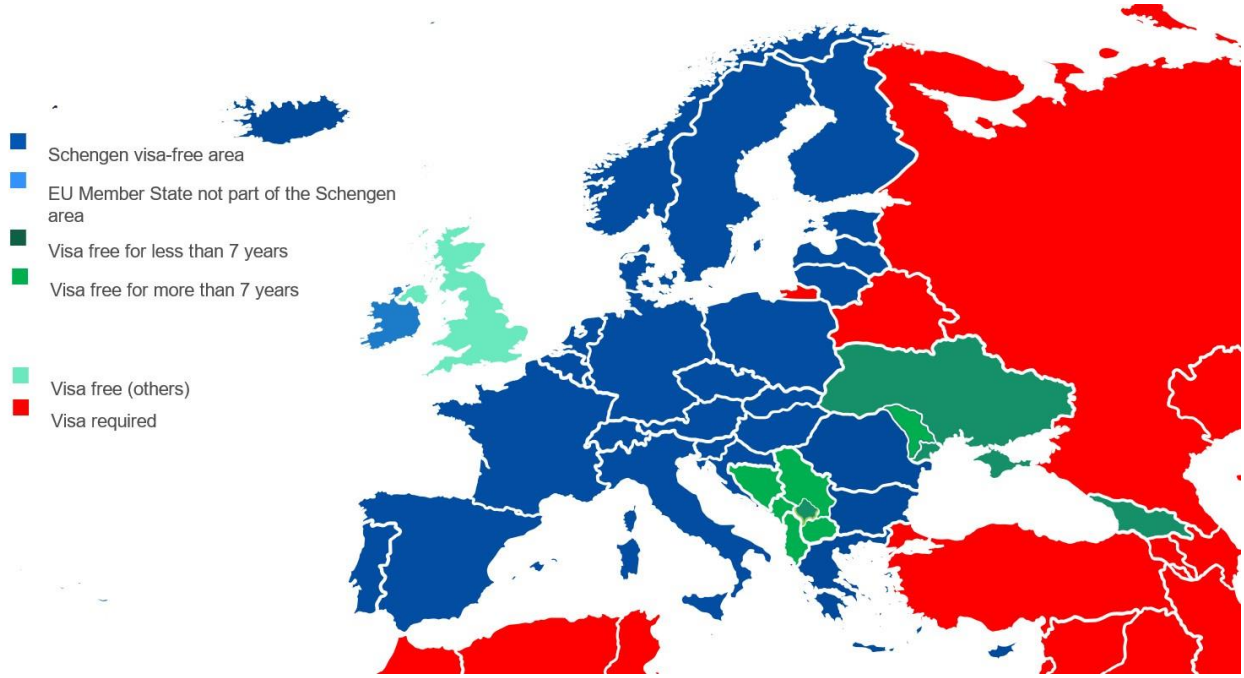
11 E jelentésben a „tagállamok” kifejezés az (EU) 2018/1806 rendeletet (vízumrendelet) alkalmazó tagállamokra, azaz (Írország kivételével) valamennyi uniós tagállamra, valamint a schengeni társult országokra utal.

12 Míg a migrációval kapcsolatos vízumliberalizációs referenciamutatók az érintett harmadik országok migrációs politikáira korlátozódnak, a migrációs tendenciákról szóló szakasz a tagállamokba irányuló irreguláris migrációval, a tagállamok által megtagadott beléptetésekkel, valamint a jelentésben szereplő országok állampolgárai által a tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmekkel foglalkozik.

13 A javaslat 8d. cikkének (2) bekezdése.

14 JOIN(2023) 17 final.

I. AZ EU SZOMSZÉDSÁGA

1. KEVESEBB MINT HÉT ÉVE VÍZUMMENTES

GRÚZIA

1. A vízumpolitika összehangolása

Grúzia vízummentességi rendszert alkalmaz 25 olyan országgal, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján[15]: Azerbajdzsán, Bahrein, Belarusz, Belize, Botswana, Dél-Afrika, Dominikai Köztársaság, Ecuador, Irán, Jordánia, Katar, Kazahsztán, Kína (vízummentességi megállapodás aláírása 2024 áprilisában) Kuvait, Kirgizisztán, Libanon, Omán, Oroszország, Örményország, Szaúd-Arábia, Tádzsikisztán, Thaiföld, Törökország, Türkmenisztán és Üzbegisztán.

Grúzia nem tett előrelépést a vízumpolitika további összehangolása felé; ezzel szemben a Kínával kötött vízummentességi megállapodás 2024. áprilisi aláírásával az uniós vízumpolitikától való eltérés fokozódott. Grúzia azt állítja, hogy mivel nincs közvetlen szárazföldi határa az EU-val, a vízumpolitika összehangolásának hiánya nem jelent kockázatot az EU számára az irreguláris migráció vagy a biztonság szempontjából. A Bizottság azonban emlékeztet arra, hogy a vízumpolitika összehangolása az EU szomszédságában lévő és az uniós tagságot célként kitűző valamennyi ország számára kulcsfontosságú célkitűzés. A Bizottság ezért elvárja, hogy Grúzia előrelépést érjen el a vízumpolitika összehangolása terén.

2. Okmánybiztonság, ideértve a biometrikus azonosítókat is

Grúzia 2010 óta állít ki biometrikus útleveleket. A nem biometrikus útleveleket teljeskörűen fokozatosan kivezetik 2025. január 1-jéig, amikor a legutolsó, még forgalomban lévő ilyen okmányok érvényüket vesztik[16]. Az Interpollal folytatott együttműködés részeként Grúzia információt cserél az elveszett és ellopott útlevelekről.

---

15 Az (EU) 2018/1806 rendelet I. melléklete.

16 2024. január 1-jén a még érvényes, nem biometrikus útlevelek száma 2 012 volt.

2023 decemberében elfogadásra került egy törvény, amely előírja a 2011. július 28. előtt kiállított, nem elektronikus személyazonosító igazolványok 2024. július 1-jéig történő bevonását és elektronikus személyazonosító igazolványokra cserélését.

3. Integrált határigazgatás, migrációkezelés, menekültügy

Grúzia 2023 márciusában elfogadta a 2023–2027 közötti időszakra vonatkozó integrált határigazgatási stratégiát, 2023 augusztusában pedig a 2023–2027 közötti időszakra vonatkozó integrált határigazgatási stratégia cselekvési tervét. Grúzia folytatta a határbiztonság fejlesztésére irányuló beruházást, többek között azáltal, hogy 2023-ban hegyvidéki gyorsreagálási egységet hozott létre. Az egyik uniós tagállammal elindult egy határőrizeti együttműködési terv, egy másik uniós tagállammal pedig a grúz parti őrség részvételével folytatott haditengerészeti együttműködésről szóló technikai megállapodás aláírására került sor.

Grúzia eredményeket ért el a Frontexszel folytatott strukturált együttműködés terén. A Frontex megfigyelői öt határátkelőhelyen állomásoznak (Tbiliszi és Kutaiszi repülőterén, Szarpi szárazföldi határátkelőhelyén, valamint szezonálisan Batumi repülőterén és tengeri kikötőjében). 2023-ban összesen 28 Frontex-tisztviselőt telepítettek Grúziába. Grúz rendőröket telepítettek 12 tagállam repülőterére (2023-ban összesen 24 rendőrt). Ezen együttműködés fő célja annak megakadályozása, hogy a grúz állampolgárok visszaéljenek a vízummentes utazással, többek között menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek benyújtása révén (lásd alább).

Grúzia tagja a keleti partnerség kockázatelemzési hálózatának, amely a Frontex által irányított, információcserére és hírszerzési információk megosztására szolgáló regionális platform. Grúzia belügyminisztériumi akadémiája 2019 óta a Frontex Partnerségi Akadémiája jogállással rendelkezik. Grúzia a bevált gyakorlatok cseréje és a Frontex határigazgatási szakértőinek látogatása/telepítése révén részt vett a légi, szárazföldi és tengeri közös műveleti koordinációs pontok 2023. évi munkájában. A Frontexszel folytatott együttműködés képzési programokat (pl. az okmányokkal való visszaéléssel és a csalókkal kapcsolatos célzott tájékoztatókat), tanulmányi látogatásokat, szakértői tanácsadást és a 2023. évi személyzeti csereprogram keretébe tartozó csereprogramokat is magában foglalt.

A tagállamokkal a határigazgatás/migráció terén kialakított kétoldalú/többoldalú együttműködés folytatódott, amely többek között magas szintű kapcsolatfelvételt/látogatásokat, tagállami összekötő tisztviselők Grúziába telepítését, speciális képzést és szakértői tanácsadást foglalt magában, a hamisított okmányok felderítésére és a migránscsempészésre szakosodott szervezett bűnözői hálózatok elleni küzdelemre helyezett hangsúllyal.

Grúzia végrehajtotta a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló hatodik jelentés ajánlását, és csatlakozott az Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen (EMPACT) 2024–2025-re szóló, migránscsempészésre vonatkozó operatív cselekvési tervéhez. 2023-ban hat operatív cselekvési tervben és 77 operatív fellépésben vett részt. Az EMPACT-program keretében folytatott együttműködés eredményeként a grúziai szervezett bűnözői csoportok ellen az EU-ban folytatott küzdelemre összpontosító, „kis értékű vissza nem térítendő támogatási” projekt is megvalósult.

A visszafogadás és a visszaküldés tekintetében több uniós tagállam és a Frontex is rámutatott a grúz hatóságokkal folytatott szoros együttműködésre. Grúzia rendszeresen fogadott charter- és menetrend szerinti járatokkal megvalósított visszaküldési műveleteket. Grúzia – kérés esetén – a gyűjtő visszaküldési műveletek megszervezéséhez is rendelkezésre bocsátotta kísérőtisztjeit. A grúz

külügyminisztérium és belügyminisztérium továbbá az úti okmányokkal nem rendelkező, visszatérésre kötelezett személyek azonosítása terén a Frontexszel folytatott együttműködését kiterjesztette oly módon, hogy képzést tartott a készenléti alakulatnak és a tagállamoknak arról, hogy a grúz visszafogadási ügyviteli rendszert hogyan használják a visszatérésre kötelezett személyek azonosítása iránti kérelmek elektronikus benyújtásához.

Grúzia további erőfeszítéseket tett az állampolgárai által az uniós tagállamokban benyújtott, megalapozatlan menedékjog iránti kérelmek problémájának kezelésére. A grúz állampolgárok számára a Grúziából való távozásra és a Grúziába való belépésre előírt szabályokról szóló törvény 2021. évi módosításai alapján a grúz hatóságok továbbra is végeztek „kilépési ellenőrzéseket" a grúziai határátkelőhelyeken. 2021. január 1-jétől 2024. április 1-jéig összesen 7 910, az EU-ba beutazni szándékozó grúz állampolgárt tartóztattak fel a határon. A grúz hatóságok folytatták az irreguláris migráció kezelését, mégpedig a migránscsempészésben részt vevő személyek és csoportok – köztük az EU-ban benyújtott menedékjog iránti kérelmekkel kapcsolatos hamis információk szolgáltatásában részt vevő személyek és csoportok – büntetőeljárás alá vonásával. 2023-ban három személyt ítéltek el (2022-ben 11-et).

Grúzia – az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalával partnerségben – a Nemzetközi Migrációs Szervezettel is együttműködött a „Grúz állampolgárok fenntartható visszatérését és visszailleszkedését célzó hatékony migrációirányítás" elnevezésű projekt keretében, a grúz állampolgárok biztonságos, szabályos és fenntartható visszatérésének és visszailleszkedésének támogatása érdekében, továbbá együttműködött a Nemzetközi Migrációs Szervezettel/a WHO-val a Grúziából kiinduló, egészségügyi alapú migráció és a schengeni térségben benyújtott, menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek tekintetében (a „Georgia Cares" projekt keretében).

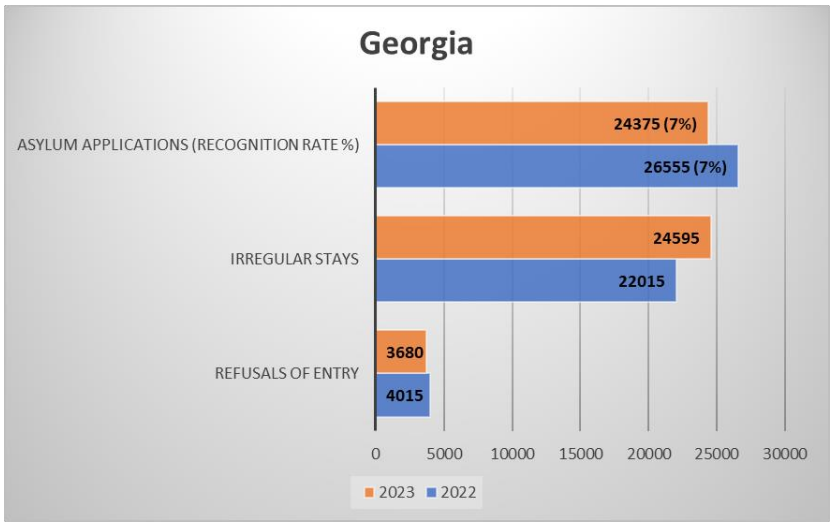
4. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A tagállamokban grúz állampolgárok által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2023-ban 8 %-kal csökkent 2022-höz képest: 2023-ban 24 375 kérelmet nyújtottak be (2022-ben 26 555-öt). Az elismerő menekültügyi határozatok 2023. évi 7 %-os aránya[17] stabil maradt az előző évhez képest.

2023-ban tíz grúz állampolgár lépte át szabálytalanul az uniós tagállamok határát, szemben a 2022. évi 20 fővel. 2023-ban 12 %-kal nőtt azon grúz állampolgárok száma, akikről megállapítást nyert, hogy szabálytalanul tartózkodnak a tagállamokban: 2023-ban 24 595 fő, szemben a 2022. évi 22 005 fővel. 8 %-kal – a 2022. évi 4 015-ről 2023-ban 3 680-ra – csökkent azon grúz állampolgárok száma, akiknek a beléptetését megtagadták.

2023-ban tovább nőtt a grúz állampolgárok számára kiadott kiutasítási határozatok száma: a 2022. évi 17 415 végzéshez képest 2023-ban 20 240 végzést adtak ki, ami 16 %-os növekedést jelent. Ugyanez a tendencia érvényesült a visszaküldött személyek száma tekintetében (2023-ban 10 555, szemben a 2022. évi 7 725-tel, ami 37 %-os emelkedést jelent). A visszaküldési arány kismértékben – a 2022. évi 44 %-ról 2023-ban 52 %-ra – javult.

[17] E jelentés alkalmazásában az elismerési arány az első fokon hozott pozitív határozatok arányaként kerül kiszámításra (beleértve a menekült jogállás, kiegészítő védelmi jogállás, valamint nemzeti humanitárius jogállás) az elsőfokú határozatok teljes számában. A fogalommeghatározásért lásd: https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/recognition-rate-procedures-international-protection_en.

Forrás: Eurostat

5. Közrend és biztonság

Grúzia folytatta együttműködését az Europollal, összekötő tisztviselőt állomásoztat az Europol központjában, és részt vesz az Europol hét elemző projektjében. 2023 júniusa és 2024 márciusa között Grúzia a Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazás (SIENA) elnevezésű csatornán keresztül 1 124 operatív információt osztott meg több mint 13 161 személlyel kapcsolatban az Europol tagjaival és a partnerországokkal. A CEPOL-lal folytatott együttműködés keretében Grúzia a „Szervezett bűnözés elleni képzés és operatív partnerség” (TOPCOP) elnevezésű, uniós finanszírozású projekt keretében különböző speciális képzési programokban részesült. Grúzia folytatta együttműködését az Eurojusttal, és közös nyomozócsoportokban vett részt.

Grúzia folytatta a 2021–2024 közötti időszakra vonatkozó, szervezett bűnözés elleni küzdelmet célzó nemzeti stratégia végrehajtását, a kábítószer-kereskedelem és a kiberbűnözés elleni küzdelemre helyezett hangsúllyal. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúját követően Grúzia jogszabály-módosításokkal kezelte a fegyverek és lőszerek tiltott kereskedelmének és illegális forgalmának megakadályozását. Grúzia az Interpol tagjaként továbbra is aktívan részt vett munkacsoportokban és projektekben. Két uniós tagállam képzést nyújtott a grúz bűnüldöző szervek tagjainak a hamisított okmányok felderítésével és az online szexuális kizsákmányolás áldozatainak azonosításával kapcsolatban.

Grúzia 2023 februárjában elfogadta a 2023–2030 közötti időszakra szóló második nemzeti drogstratégiát (amelyet közvetlenül az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiája ihletett) és a 2023–2024 közötti időszakra szóló cselekvési tervét. Grúzia egy 2022. évi munkamegállapodás alapján, valamint az EU4MD II projekt keretében folytatta együttműködését az Európai Unió Kábítószer-ügynökségével (EUDA).

Grúzia folytatta a 2022–2026 közötti időszakra vonatkozó terrorizmusellenes nemzeti stratégia és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv végrehajtását. 2023-ban 12 grúz állampolgárt és három harmadik országbeli állampolgárt tartóztattak le terrorista szervezethez való tartozás vagy annak támogatása vádjával. Grúzia 2023-ban csatlakozott az ENSZ „goTravel” elnevezésű, terrorizmus céljából való utazás elleni programjához. Grúzia ezenkívül folytatta a pénzmosás, a terrorizmusfinanszírozás, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedése megelőzéséről, felderítéséről és visszaszorításáról szóló nemzeti stratégia (2023–2026) és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv alkalmazását. 2023-ban Grúzia kiterjesztette a terrorizmus elleni küzdelem terén az Europollal folytatott együttműködését,

azáltal, hogy csatlakozott az ügynökség terrorizmus elleni közös összekötő csoportjához (CT JLT), és részt vett számos terrorizmusellenes elemzési projektben.

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló hatodik jelentés azt ajánlotta Grúziának, hogy fogadjon el új korrupcióellenes stratégiát és cselekvési tervet, biztosítson megfelelő erőforrásokat azok végrehajtásához, és fordítson különös figyelmet fordít a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek kivizsgálására, büntetőeljárás alá vonására és elbírálására. Grúzia sem új nemzeti korrupcióellenes stratégiát, sem cselekvési tervet nem dolgozott még ki.

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló hatodik jelentés előírta, hogy Grúzia hozzon létre vagyonvisszaszerzési hivatalt és vagyonkezelési hivatalt, és fokozza vagyonvisszaszerzési erőfeszítéseit. Annak ellenére, hogy Grúzia együttműködik az EU vagyonvisszaszerzési hivatalaival, a vagyonvisszaszerzési hivatal létrehozására vonatkozó ajánlással még foglalkozni kell. Nincs olyan célzott szervezet, amelynek feladata kifejezetten a visszaszerzett eszközök kezelése lenne. A lefoglalt vagyontárgyakat az Állami Vagyon Nemzeti Ügynöksége kezeli.

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló hatodik jelentés ajánlása szerint Grúziának biztosítania kell, hogy a Korrupcióellenes Hivatalra, a Különleges Nyomozószolgálatra és a Személyesadat-védelmi Szolgálatra vonatkozó jogszabályok megfeleljenek a Velencei Bizottság ajánlásainak. A Korrupcióellenes Hivatalról szóló törvény 2024 májusában elfogadott módosításai nem térnek ki a Velencei Bizottság kulcsfontosságú ajánlásaira, különösen a Korrupcióellenes Hivatal tényleges függetlenségére, politikai semlegességére és tisztségeire vonatkozó ajánlásoknak.

Grúzia részt vesz a Korrupció Elleni Államok Csoportjában (GRECO). A GRECO ajánlásai nyomán Grúzia 2023-ban oly módon módosította az ügyészségről szóló törvényt, hogy a vagyonnyilatkozati rendszer hatályát valamennyi ügyészre kiterjesztette. A GRECO Grúziáról szóló, 2024. júliusi értékelő jelentése a stratégiai keretre, az integritás-ellenőrzésekre és az átláthatóságra vonatkozó ajánlásokat tartalmaz.

6. Külkapcsolatok és alapvető jogok

Grúzia a jelentéstételi időszakban elfogadott olyan jogszabályokat, amelyek alkalmazása veszélyezteti az alapvető jogokat. A külföldi befolyással kapcsolatos átláthatóságról szóló törvény 2024. májusi elfogadása, valamint a családi értékekről és a kiskorúak védelméről szóló jogalkotási csomag 2024. szeptemberi elfogadása veszélyezteti az alapvető jogok védelmére vonatkozó általános jogi keretet. Mindkét kezdeményezés sérti az emberi jogokat és az alapvető szabadságokat, különösen az egyesülés szabadságához, a véleménynyilvánítás szabadságához és a magánélet tiszteletben tartásához való jogot. 2024 májusában elfogadásra került a külföldi befolyással kapcsolatos átláthatóságról szóló törvény, annak ellenére, hogy a Velencei Bizottság véleménye[18] és az EU ismételt felhívásai a törvény hatályon kívül helyezését ajánlották. A törvény veszélyezteti az egyesülés és a véleménynyilvánítás szabadságát, a magánélet tiszteletben tartásához való jogot, a közügyekben való részvétel jogát, valamint a megkülönböztetés tilalmát. A nehézkes jelentéstételi követelmények, valamint a civil társadalom és a médiaszervezetek ellenőrzése terén az Igazságügyi Minisztérium számára biztosított kiterjedt hatáskörök növelik a szelektív és önkényes alkalmazás kockázatát.

Az Európai Tanács a 2024. június 27-i következtetéseiben hangsúlyozta, hogy a „külföldi befolyással kapcsolatos átláthatóságról” elfogadott törvény visszalépést jelent a tagjelölt státuszra vonatkozó

[18] CDL-PI(2023) (coe.int): A Velencei Bizottság 2024. május 21-én kiadott sürgős véleménye a külföldi befolyással kapcsolatos átláthatóságról szóló törvényről.

bizottsági ajánlásban meghatározott kilenc lépés közül legalább három tekintetében (a dezinformáció, a polarizáció, az alapvető jogok és a civil társadalmi szervezetek bevonása tekintetében). Az Európai Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a grúz kormány fellépése veszélyezteti Grúzia európai uniós útját, a csatlakozási folyamat *de facto* megállításához vezetve.

2024. szeptember 17-én a parlament – előzetes nyilvános konzultáció, valamint az európai és nemzetközi normáknak való megfelelés alapos elemzése nélkül – elfogadta a családi értékekről és a kiskorúak védelméről szóló törvényből, valamint hatályos jogszabályok tizennyolc módosításából álló jogalkotási csomagot. A családi értékekről és a kiskorúak védelméről szóló, október 3-án törvénybe iktatott jogalkotási csomag veszélyezteti a grúz nép alapvető jogait, és fokozza a stigmatizálást és a megkülönböztetést. A jogalkotási tevékenységek, valamint a továbbra is gyakran előforduló homofób gyűlöletbeszéd következtében az LMBTIQ-személyek egyre ellenségesebb és stigmatizálóbb légkörrel szembesülnek Grúziában.

Az emberi jogi stratégia végrehajtásához tartozó, 2024–2026-os cselekvési terv elfogadására korlátozott konzultációs folyamatot követően került sor, és az nem tartalmaz az LMBTIQ-személyekre és a magánélet védelmére vonatkozó rendelkezéseket. A cselekvési terv részben foglalkozik a vallás vagy meggyőződés szabadságával. A cselekvési terv végrehajtása még nem kezdődött meg, és a végrehajtás nyomon követésének egyértelmű meghatározása elmaradt. A stratégiai keretnek a kisebbségi jogok védelme – többek között a kisebbségek képviselete – tekintetében fennálló jelentős hiányosságaival továbbra is foglalkozni kell.

Az Európai Tanács a 2024. október 17-i következtetéseiben újólag megerősítette, hogy Grúzia csatlakozási folyamata megállt, és felszólította a grúz hatóságokat, hogy – az európai integráció alapelveivel összhangban – fogadjanak el demokratikus, átfogó és fenntartható reformokat.

A Bizottság szorosan figyelemmel fogja kísérni a külföldi befolyással kapcsolatos átláthatóságról szóló törvény, valamint a családi értékekről és a kiskorúak védelméről szóló jogalkotási csomag végrehajtását, mivel az alapvető jogok tiszteletben tartása – többek között a tényleges jogérvényesítés – és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos szakpolitikák a Grúzia számára biztosított vízumliberalizáció alapját képező különleges követelmények.

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló ötödik jelentésben foglalt adatvédelmi ajánlás nyomán 2023 júniusában a személyes adatok védelméről szóló új törvény elfogadására került sor, amely 2024 májusában módosult. A Velencei Bizottságnak a Személyesadat-védelmi Szolgálat intézményi függetlenségére, pártatlanságára és hatáskörére vonatkozó legfontosabb ajánlásai továbbra sem teljesülnek.

7. Ajánlások

A grúziai fejleményekre tekintettel folyamatban van a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus bizonyos személykategóriák esetében történő lehetséges aktiválásának mérlegelése. A vízumliberalizációs kritériumok további teljesítése és a felfüggesztési mechanizmus esetleges aktiválásának elkerülése érdekében Grúziának további sürgős lépéseket kell tennie a Bizottság ajánlásainak teljesítése érdekében. Különösen a következő kérdésekkel kell foglalkozni:

a) Minden grúz állampolgár alapvető jogai védelmének biztosítása és támogatása, ideértve az egyesülés, a gyülekezés és a véleménynyilvánítás szabadságát, a magánélethez való jogot, a közügyekben való részvétel jogát, valamint a megkülönböztetés tilalmát.

b) Bármely olyan jogszabály elkerülése és hatályon kívül helyezése, amely korlátozhatja az alapvető jogokat és szabadságokat, ellentétes a megkülönböztetésmentesség elvével, és ellentmond a vonatkozó európai és nemzetközi normáknak. Különösen a külföldi befolyással kapcsolatos átláthatóságról szóló törvény, valamint a családi értékekről és a kiskorúak védelméről szóló jogalkotási csomag hatályon kívül helyezése, továbbá az emberi jogokra vonatkozó nemzeti stratégia és cselekvési terv módosítása az LMBTIQ-személyek jogai maradéktalan tiszteletben tartásának biztosítása érdekében.

c) Grúzia vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.

d) A menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek és a tagállamokban való szabálytalan tartózkodás problémájának kezelésére irányuló fellépés fokozása, például a vízummentességi rendszerrel kapcsolatban a releváns migránsprofilokhoz igazodó tájékoztató kampányok és szigorúbb határforgalom-ellenőrzések.

e) Vagyonvisszaszerzési hivatal és vagyonkezelési hivatal létrehozása, valamint a vagyonfelkutatásra, -befagyasztásra, -kezelésre, -elkobzásra és -elidegenítésre irányuló erőfeszítések folytatása.

f) Új korrupcióellenes stratégia és cselekvési terv elfogadása, megfelelő erőforrásokat biztosítva azok végrehajtásához, továbbá különös figyelem irányítása a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek kivizsgálására, büntetőeljárás alá vonására és elbírálására.

g) A Korrupcióellenes Hivatalról szóló törvény módosítása a Velencei Bizottság kulcsfontosságú ajánlásainak – különösen a Korrupcióellenes Hivatal tényleges függetlenségére, politikai semlegességére és tisztségeire vonatkozó ajánlásoknak – a teljesítése érdekében.

h) A személyes adatok védelméről szóló törvény összehangolása az uniós vívmányokkal.

UKRAJNA

1. A vízumpolitika összehangolása

Ukrajna vízummentességi rendszert alkalmaz 15 olyan országgal, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Bahrein, Belarusz, Ecuador, Katar, Kazahsztán, Kirgizisztán, Kuvait, Mongólia, Omán, Örményország, Szaúd-Arábia, Tádzsikisztán, Törökország és Üzbegisztán.

2023-ban nem történt előrelépés a vízumköteles országok uniós listájához való nagyobb mértékű igazodás felé.

2. Okmánybiztonság, ideértve a biometrikus azonosítókat is

Ukrajna 2015 óta állít ki biometrikus útleveleket. Az utolsó nem biometrikus útleveleket 2016-ban állították ki, azok teljes kivezetésére 2026-ban kerül sor, amikor érvényüket vesztik. 2022 májusában az ukrán állampolgárok, a külföldiek és a hontalan személyek biometrikus ellenőrzésére és azonosítására szolgáló, az ukrán Állami Migrációs Szolgálat által igazgatott nemzeti rendszerben lévő párhuzamosságok meghatározására szolgáló deduplikációs szoftvert fejlesztettek ki és helyeztek üzembe. Az elvégzett deduplikáció eredményeként 4 581, nagyon magas vagy közepes megbízhatósági szintű párhuzamos ügyet találtak. Ez kulcsfontosságú volt a csalások feltárása és a megfelelő információkezelés szempontjából.

Minden ukrán állampolgár egyedi nemzeti számot kap, amely soha nem változik (még akkor sem, ha a kérdéses személy nevet változtat), és amely minden személyazonosító okmányba, többek között az útlevelekbe is bekerül.

Az Ukrajna elleni, folyamatban lévő agressziós háború ellenére 2023-ban folytatódott a személyazonosító okmányok kiállítása, Ukrajna Oroszország által ideiglenesen megszállt területei, többek között a Krím félsziget kivételével. A 2022-es ideiglenes megszakítást követően Ukrajna 2023-ban újraindította az érvénytelen ukrán útlevelek nyilvántartásának működtetését; az adatbázis naponta frissül. Az ellopott és elveszett okmányokra vonatkozó információcsere soha nem szakadt meg Ukrajna és az Interpol között.

3. Integrált határigazgatás, migrációkezelés, menekültügy

Oroszország teljes inváziójának kezdete óta Ukrajna nemzetközi határainak nagy részét Oroszország megszállta. Az Oroszországgal és Belarusszal közös határon, valamint a Moldovával közös határ Dnyeszteren túli szakaszán összesen 110 átkelőhely maradt zárva. Az Oroszország által ideiglenesen megszállt területeken további 49 határátkelőhely már nem áll Ukrajna ellenőrzése alatt. Az ukrán kormány ellenőrzése alatt álló szakaszokon azonban megszakítás nélkül folytatódott a határigazgatás.

A 2023–2025 közötti időszakra vonatkozó integrált határigazgatási stratégia 2023 júliusában módosult. A stratégia végrehajtását célzó cselekvési terv elfogadására 2023 decemberében került sor. 2023 júniusában hivatalosan elfogadásra került a végrehajtás minőségének értékelésére szolgáló, uniós szakértők segítségével kidolgozott nemzeti módszertan. Ezt követően létrejött a határigazgatás minőség-ellenőrzésével foglalkozó közös munkacsoport, amelyben megfigyelőként részt vesz a Frontex és az EU tanácsadó missziója (EUAM Ukrajna).

2023-ban jelentős erőfeszítések történtek az Ukrajna ellenőrzése alatt maradt összes határátkelőhely műszaki berendezéseinek korszerűsítése érdekében. Az ukrán határőrszolgálat egyes uniós tagállamoktól jelentős mennyiségű berendezést kapott és speciális képzésben részesült. Az ukrán Állami Határőrszolgálat támogatására a Frontex által biztosított 12 millió EUR összegű vissza nem térítendő támogatás 2023-ban sikeresen megvalósult. A beszerzett berendezések számottevő műszaki

hozzájárulást jelentettek az ukrán intézményi partnerek alapvető integrált határigazgatási funkcióinak fenntartásához. A vissza nem térítendő támogatás több képességet tett lehetővé, különösen az ország nyugati határain, előkészítve a terepet a megújított közös műveleti tevékenységekhez.

Egyes uniós tagállamok határőrszolgálataival folytatódott a közös járőrszolgálat.

Ukrajna 2023 júniusában két új jogszabályt fogadott el a migrációval kapcsolatban, amelyek többek között naprakésszé tették a tartózkodási engedélyek megadására és visszavonására vonatkozó eljárásokat, és a szabálytalan tartózkodásra vonatkozó szankciókat.

Mivel Ukrajna légi és tengeri megközelíthetősége korlátozott volt, és az ország egész területe – a határokat is beleértve – hadiállapot alatt állt, az Ukrajnába irányuló és az Ukrajnán áthaladó szabályos és irreguláris migráció egyaránt mérséklődött. 2023-ban összesen 5 467 (2022-ben 12 094) irreguláris migránst tartóztattak fel az Ukrajnával közös határokon, és 3 389 (2022-ben 5 062) irreguláris migránst találtak Ukrajna területén; ez utóbbiak 45 %-a orosz, azerbajdzsáni és moldovai állampolgár volt.

Ukrajna folytatta az emberkereskedelem elleni küzdelmet, és továbbra is részt vett az emberkereskedelem elleni közös terv végrehajtásában az emberkereskedelem kockázatainak kezelése és az ukrajnai háború elől menekülők között lévő potenciális áldozatok támogatása érdekében. Ukrajna aktívan részt vesz a nemzeti koordinátorok és előadók uniós hálózatának rendszeres ülésein, valamint a tagállamokkal és az uniós ügynökségekkel folytatott bűnüldözési és igazságügyi együttműködésben. 2024-ben részt vesz az Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen (EMPACT) keretében szervezett 19 operatív fellépésben, valamint az emberkereskedelemben részt vevő szervezett bűnözői csoportok elleni több közös nyomozócsoportban. A gazdasági nehézségek és az orosz katonai agresszió miatt az ukrán állampolgárok továbbra is ki vannak szolgáltatva az emberkereskedelemnek. Ezért az Emberkereskedelem elleni közös tervet továbbra is követni kell.

Az együttműködés Ukrajna és a Fromtex között a 2007-ben aláírt munkamegállapodáson alapul. A Frontex a megbízatása keretében 2023-ban továbbra is megfelelő tanácsadást nyújtott, segítve az ukrán hatóságokat a sürgős kapacitásépítési igények kielégítésében és az új többéves integrált határigazgatási kerettel kapcsolatos gondolkodási folyamatban.

Az EU–Ukrajna visszafogadási vegyes bizottság 2023-ban nem ülésezett. Mindazonáltal – a Romániával és Lettországgal létrejött végrehajtási jegyzőkönyvek aláírása révén – 2023-ban folytatódott az uniós tagállamokkal kialakított visszafogadási együttműködés fejlesztése.

Ukrajna folytatta az együttműködést a Nemzetközi Migrációs Szervezettel, a Nemzetközi Migrációs Politikát Fejlesztő Központtal és az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalával.

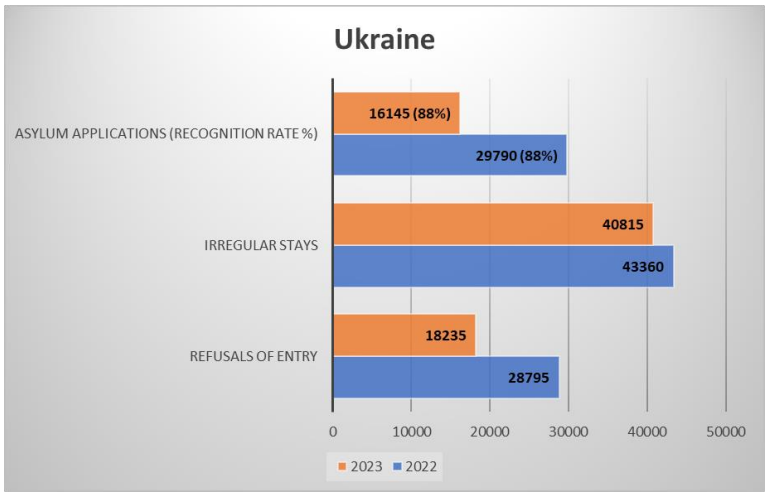
Ukrajnában folytatódott a menedékjog iránti kérelmek vizsgálata. A 2022. február 24-i teljes orosz invázió óta azonban jelentősen csökkent a kérelmek száma; 2021-ben 1 198, 2022-ben azonban csak 205, 2023-ban pedig 109 kérelem érkezett. A pozitív határozatok száma a 2021. évi 157-ről 2022-ben 46-ra, 2023-ban pedig 53-ra csökkent. 2023 végén 2 520 menekült jogállásúként elismert vagy kiegészítő védelemben részesülő személy tartózkodott Ukrajnában.

4. A migráció, az átmeneti védelem, a nemzetközi védelem iránti kérelmek és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

Az átmeneti védelemről szóló irányelv[19] 2022. évi aktiválását követően 2024. november 5-től a 27 tagállamban, Norvégiában, Izlandon és Svájcban az átmeneti védelemmel foglalkozó platformra feltöltött és a tervezési hálózaton keresztül továbbított adatok szerint **az átmeneti védelem céljából történő aktív regisztrációk becsült száma 4 569 496**, ebből **4 424 322** az **uniós tagállamokban**. 436 095 inaktív regisztrációt rögzítettek a platformon. Továbbra is Németország, Lengyelország és Csehország azok a tagállamok, amelyek a legtöbb átmeneti védelemben részesülő személyt fogadják (Németország 1,13 millió személyt, Lengyelország közel 1 millió személyt, Csehország pedig majdnem 400 000 személyt fogad)[20]. 2023-ban 1 056 020, átmeneti védelmet elismerő határozatot hoztak sor az EU-ban, ami a 2022-ben hozott határozatok egynegyedének felel meg[21].

2023-ban a tagállamokban nemzetközi védelmet kérelmező ukránok száma 16 145 volt, 46 %-kal kevesebb, mint 2022-ben (29 790). Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2023-ban stabil maradt (88 %).

Az uniós határt szabálytalanul átlépő ukrán állampolgárok száma 2023-ban 11 %-kal csökkent (2023-ban 4 579, szemben a 2022. évi 5 148-cal). 2023-ban 40 815 ukrán állampolgárról nyert megállapítást, hogy szabálytalanul tartózkodik az EU-ban (2022-ben ez a szám 43 360 volt, azaz 6 %-os csökkenés következett be). 37 %-kal – a 2022. évi 28 795-ről 2023-ban 18 235-re – csökkent azon ukrán állampolgárok száma, akiknek megtagadták a beléptetését.

Forrás: Eurostat

5. Közrend és biztonság

Ukrajna 2023 májusában elfogadta a teljes bűnüldözési ágazat 2023–2027 közötti reformjára vonatkozó átfogó stratégiai tervet, amely ambiciózus célokat tűzött ki. 2023 szeptemberében és októberében Ukrajna elfogadott egy felülvizsgált jogszabályt a pénzmosás elleni küzdelemről. Ukrajna 2023 decemberében új jogszabályt fogadott el az árucsempészet elleni küzdelemről és a jövedéki adók, illetve a vámok kikerüléséről; ezen a területen az ukrán hatóságok a dohánycsempészetet különösen súlyos problémának tekintik. Ukrajna 2024 augusztusában elfogadta a bűnüldözési ágazat reformjára vonatkozó átfogó stratégia végrehajtásához kapcsolódó cselekvési tervet.

19 A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről (ST/6846/2022/INIT, HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

20 Statisztikák | Eurostat (europa.eu).

21 Statisztikák | Eurostat (europa.eu).

A szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló együttműködés folytatódott az EU-val, többek között 2023-ban az uniós tagállamokkal létrejött öt közös nyomozócsoport keretében; 2024 elején további nyolc közös nyomozócsoport jött létre uniós tagállamokkal. Intenzív együttműködés folyt az EMPACT keretében is (122 operatív fellépés). Az Europol közreműködésével kialakított együttműködés folytatódott az EU-val: a SIENA alkalmazáson keresztül bonyolított több mint 28 000 üzenetváltással és számos operatív fellépéssel, különféle bűncselekmények – például a kiberbűnözés (többek között a kibervalutákban elkövetett csalás), a kábítószer-prekurzorok csempészete, a migránscsempészés, az emberkereskedelem és a tűzfegyverek tiltott kereskedelme – ellen.

Erőfeszítések történtek a fegyverforgalom nyilvántartásba vételének és ellenőrzésének javítására; 2023 júniusában működőképessé vált az egységes fegyvernyilvántartás.

A Minisztertanács 2024. július 5-én jóváhagyta a tűzfegyverek, alkotóelemeik és lőszereik jogellenes forgalma elleni küzdelemmel foglalkozó koordinációs központ – a Minisztertanács alá tartozó ideiglenes konzultatív és tanácsadó szerv – létrehozására irányuló, a Belügyminisztérium által kidolgozott rendelettervezetet. A központ elsődleges célkitűzései közé tartozik a tűzfegyverek forgalmában érintett különböző állami hatóságok erőfeszítéseinek összehangolása, az információcsere megkönnyítése, valamint a nemzetközi bevált gyakorlatokon alapuló szabályozások kidolgozása. Ez a kezdeményezés összhangban van az Európai Bizottság által a 2023. évi bővítési csomagban vázolt ajánlásokkal.

Az EU és Ukrajna operatív együttműködést is folytat ezen a területen, többek között a tűzfegyverekkel foglalkozó európai szakértői csoport keretében működő – Ukrajna, öt uniós tagállam és az Europol képviselőiből álló – munkacsoport keretében. Az EU az EUAM koordinálása mellett képzést és szakértői tanácsadást nyújtott. A tűzfegyverek, valamint más kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelmének kérdésével az EUAM 2019 óta foglalkozik az EBESZ által végrehajtott („A fegyverek, lőszerek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme elleni küzdelemre irányuló ukrán erőfeszítések támogatása” elnevezésű) projekt keretében. A projekt a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó, 2018. évi uniós stratégiára épül, és megerősíti az ukrán határőrszolgálat, az ukrán belügyminisztérium és az ukrán állami adóhatóság/állami vámigazgatási szerv kapacitásait a fegyverek, lőszerek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme elleni ukrajnai küzdelem terén. A tűzfegyverek tiltott kereskedelmének kérdését Ukrajna tagjelölti státuszát követően 2023 óta az „EU–Ukrajna belső biztonsági párbeszéd” keretében is megvitatják.

A tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek elleni, 2018. évi uniós stratégiával összhangban az EU folyamatosan együttműködik Ukrajnával a tűzfegyverek, a kézi- és könnyűfegyverek, az azokhoz szükséges lőszerek, valamint a robbanóanyagok illetéktelen kezekbe jutásának megelőzése érdekében. A kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek tiltott kereskedelme kockázatának kezelése során az EU a következő területekre helyezi a hangsúlyt: a) az EBESZ, az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programjának (UNDP) Kézi- és Könnyűfegyvereket Ellenőrző Délkelet- és Kelet-európai Központja (SEESAC) és a Conflict Armament Research által végrehajtott, folyamatban lévő KKBP tanácsi határozatok révén nyújtott támogatás, b) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával összefüggésben a tűzfegyverek és egyéb kézi- és könnyűfegyverek illetéktelen kezekbe jutása elleni küzdelemre irányuló fellépések uniós jegyzékének végrehajtása, c) az Európai Békekeret alapján biztosított katonai segítségnyújtás végső igénybevételének nyomon követése. Az EU Ukrajnával és a nemzetközi partnerekkel is együttműködik az EU és Ukrajna közötti belső biztonsági párbeszéd keretében; Quad

+ uniós találkozók Ukrajnával; A G7-ek nonproliferációs igazgatói csoportja; valamint rendszeres párbeszéd harmadik országokkal a hagyományos fegyverek ellenőrzéséről.

Ami a kábítószer-csempészet elleni küzdelmet illeti, a 2023–2030 közötti időszakra vonatkozó állami kábítószer-politikai stratégia elfogadására még mindig nem került sor. Ukrajna egy 2022. évi munkamegállapodás alapján, valamint az EU4M II projekt, az EUBAM és az EMPACT keretében folytatta a nemzetközi együttműködést ezen a területen az EUDA-val.

A kiberbűnözés (különösen a pénzeszközök megtévesztéssel és/vagy hackeléssel történő eltulajdonítása) elleni küzdelemben Ukrajna intenzív együttműködést folytatott az uniós tagállamokkal, az Europollal és az Eurojusttal, ugyanakkor amerikai ügynökségekkel és harmadik országokkal (pl. Grúziával) is.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja következtében az igazságügyi rendszer soha nem látott számú, háborús bűncselekményekhez és emberiesség elleni bűncselekményekhez kapcsolódó üggyel szembesült. Ennek egyik következménye az áldozatokat és tanúkat támogató koordinációs központ 2023. áprilisi létrehozása volt. Az orosz katonai agresszió további következményeként a kifejezetten ukrajnai kritikus infrastruktúrákat célzó szabotázs- és terrorcselekmények száma emelkedett (2023-ban 187), ami még szűkösebbé tette a bűnüldöző és biztonsági hatóságok, valamint az egész igazságszolgáltatási rendszer erőforrásait.

A korrupció elleni küzdelem terén Ukrajna folytatta a 2021–2025 közötti időszakra vonatkozó korrupcióellenes stratégia és a 2023–2025 közötti időszakra vonatkozó állami korrupcióellenes program alkalmazását. 2023 augusztusában elfogadásra került a 2023–2025 közötti időszakra vonatkozó vagyonvisszaszerzési stratégia, és a kormány 2024 augusztusában elfogadta a végrehajtását célzó cselekvési tervet.

2023 decemberében elfogadásra került az ukrán Nemzeti Korrupcióellenes Hivatal intézményi kapacitásának megerősítéséről szóló új törvény, amely 700-ról 1 000 főre növelte a Hivatal személyzetét. Másrészt a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló korábbi jelentésekben megfogalmazott ajánlás ellenére a Hivatal továbbra sem tett előrelépést a telefonbeszélgetések lehallgatásához rendelt önálló képességek létrehozása terén. A Hivatal 2023 júliusában együttműködési megállapodást írt alá az Európai Ügyészséggel (EPPO).

2024. január 1-jén elfogadták a Korrupcióellenes Különleges Ügyészség (SAPO) függetlenségének megerősítéséről szóló törvényt; ez a Legfőbb Ügyészségtől elkülönülő jogi személy jogállást biztosít a SAPO számára, valamint meghatározza a SAPO adminisztratív álláshelyeire és ügyészi álláshelyeire – többek között a SAPO vezetői tisztségébe – történő kinevezésre vonatkozó versenyeztetéses kiválasztási eljárást.

Ukrajna 2023 márciusában módosította az ügyészek kiválasztására és felkészítésére vonatkozó jogszabályokat, ezáltal javította a toborzási és a fegyelmi eljárás mechanizmusát.

A korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos, 2023-ban elfogadott egyéb jogalkotási intézkedések többek között a politikai pártok és a választási kampányok finanszírozásának szabályozásáról és a politikai pártok finanszírozásával kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek visszaállításáról szóló jogszabály néhány módosítására, valamint a köztisztviselők vagyonnyilatkozatának visszaállítására irányuló jogi módosításokra irányultak.

A Nemzeti Korrupcióellenes Hivatal 2023-ban 257 vizsgálatot indított (szemben a 2022. évi 187 vizsgálattal). A Nemzeti Korrupcióellenes Hivatal által lefolytatott vizsgálat eredményei alapján és a

Korrupcióellenes Különleges Ügyészség eljárási iránymutatása alapján 2023-ban 100 vádiratot nyújtottak be a Legfelsőbb Korrupcióellenes Bírósághoz (szemben a 2022. évi 54 vádirattal); a bíróság 44 jogerős ítéletet hirdetett ki (többek között négy bíróval, egy parlamenti képviselővel, két miniszterhelyettessel és egy legmagasabb (A) kategóriába tartozó köztisztviselővel szemben).

2024 júniusában hatályba lépett az ukrajnai Gazdasági Biztonsági Hivatal jogalapját felülvizsgáló törvény, amely a vezetőség és a személyzet kiválasztására, a személyzet átvilágítására szolgáló nyílt, átlátható és versenyeztetéses eljárást, továbbá egy független teljesítmény-ellenőrzést dolgoz ki, ezáltal hozzájárul az elszámoltathatóság, a feddhetetlenség és a szakmaiság fokozásához a gazdasági bűncselekmények elleni küzdelem terén.

6. Külkapcsolatok és alapvető jogok

Az alapvető jogok tiszteletben tartása összességében biztosított, és Ukrajna – a folyamatban lévő háború és hadiállapot miatti korlátozások ellenére – bizonyította azok védelme és az uniós normákhoz való fokozottabb igazodás melletti elköteleződését. A hadiállapot következtében némileg korlátozódtak a jogok és szabadságok, de nagyrészt továbbra is arányosak a biztonsági helyzettel, az alkalmazásuk pedig általában véve körültekintő.

Ukrajna jelentős előrelépést tett a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumának megerősítése felé azáltal, hogy elfogadta a Római Statútumot megerősítő törvényt, és lépéseket tett annak érdekében, hogy a hazai jogalkotást összehangolja a nemzetközi kötelezettségekkel.

Ukrajna folytatja az Európa Tanács ukrajnai gyűlöletbeszéd elleni küzdelemre irányuló, 2023–2025 közötti projektjének végrehajtását. A projekt célja a megkülönböztetés és a gyűlölet elleni nemzeti jogorvoslati lehetőségek megerősítése, ideértve az áldozatoknak nyújtott kártérítés formáinak javítását is.

A nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló Európa tanácsi egyezmény (isztambuli egyezmény) megerősítését követően Ukrajna 2024 májusában módosításokat fogadott el a szabálysértésekről szóló törvénykönyvhöz annak érdekében, hogy a kapcsolati erőszak megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó jogszabályokat összhangba hozza az egyezménnyel.

Oroszország teljes inváziója, valamint a polgári lakosság és a polgári infrastruktúra elleni szándékos támadások következtében a katonaság és a polgári lakosság körében tovább növekszik a fogyatékossággal élő személyek száma. Ukrajna 2023 júniusában elfogadott egy új törvényt a speciális alapokból támogatásra szoruló fogyatékossággal élő személyek nyilvántartásba vételéről. Az új törvényt a fogyatékossággal élő személyeknek nyújtott támogatás finanszírozását célzó költségvetési vállalás kísérte.

Ukrajna 2023. december 8-án módosította a nemzeti kisebbségekre vonatkozó jogszabályokat, és jelentős módosításokat vezetett be a nemzeti kisebbségekre (Közösségekre), a médiára, az államnyelvre, a közzétételre és az oktatásra vonatkozó törvényekbe, amelyeket több végrehajtási jogszabály, ütemterv és módszertan követett.

Oroszország agressziós háborúja következtében 3,7 millió belső menekült van Ukrajnában. Ukrajna 2023 áprilisában elfogadta a belső lakóhelyelhagyásról szóló állami szakpolitikai stratégiát és az azt kísérő, 2023–2025 időszakra vonatkozó cselekvési tervet. A lakhatástól és a foglalkoztatástól eltérő legfontosabb célkitűzések között megtalálható a lakóhelyüket elhagyni kényszerült családokból származó gyermekek folyamatos oktatásának biztosítása.

7. Ajánlások

Ukrajna összességében továbbra is teljesíti a vízumliberalizációs követelményeket, és lépéseket tett a Bizottság néhány korábbi ajánlásának teljesítése érdekében. Mindazonáltal – amennyire a jelenlegi helyzet engedi – további erőfeszítésekre van szükség. Különösen a következő kérdésekkel kell többet foglalkozni:

a) Ukrajna vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.

b) A szervezett bűnözés elleni küzdelem terén tett erőfeszítések további fokozása, a háborúval kapcsolatos kihívások ellenére külön hangsúlyt helyezve a tűzfegyver- és a kábítószer-csempészet elleni küzdelemre, az emberkereskedelem elleni küzdelemre és a szervezett bűnözés pénzügyi dimenziójára.

c) A korrupcióellenes keret további erősítése, biztosítva, hogy a korrupcióellenes intézmények teljes mértékben függetlenek legyenek, és képesek legyenek valódi és jelentős eredményeket elérni, a hosszú távú újjáépítési erőfeszítésekre tekintettel is.

KOSZOVÓ

A Bizottság 2012. január 19-én vízumliberalizációs párbeszédet indított Koszovóval, és 2012. június 14-én előterjesztett egy vízumliberalizációs ütemtervet[22], amelyben meghatározta a Koszovó által elfogadandó és végrehajtandó jogalkotási és egyéb intézkedéseket. Ezt követően a Bizottság négy, Koszovó előrehaladását értékelő jelentést[23] fogadott el. A Bizottság 2016. május 4-én a Koszovóval szembeni vízumkötelezettség megszüntetését javasolta a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek[24]. Miután Koszovó teljesítette a két, korábban nem teljesített követelményt[25], a Bizottság 2018. július 18-án[26] megerősítette, hogy Koszovó teljesítette az ütemtervben meghatározott mind a 95 referenciamutatót, és vízumliberalizációt javasolt Koszovó esetében.

Az Európai Parlament és a Tanács közötti tárgyalásokat követően 2023. április 19-én elfogadásra került az (EU) 2023/850 rendelet[27], amely oly módon módosította az (EU) 2018/1806 rendeletet, hogy Koszovót a rendelet I. mellékletének 2. részéből a II. mellékletének 4. részébe helyezte át. A vízumkötelezettség alóli mentesség 2024. január 1-jétől vált alkalmazandóvá, és a Koszovó által a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) szabványaival összhangban kiállított biometrikus útlevéllel rendelkező személyekre vonatkozik.

A vízumliberalizációs ütemterv 2018. évi teljesítése óta Koszovó folytatta a jogszabályok elfogadását és végrehajtását az ütemtervben foglalt területeken, ezzel nagyrészt eleget tett az uniós és nemzetközi normáknak az ütemterv referenciamutatóival összhangban.

1. A vízumpolitika összehangolása

Koszovó vízummentességi rendszert alkalmaz 16 olyan országgal, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján: Bahrein, Belize, Fidzsi, Guyana, Jordánia, Katar, Kuvait, Lesotho, Malawi, Maldív-szigetek, Omán, Pápua Új-Guinea, São Tomé és Príncipe, Szaúd-Arábia, Szváziföld és Törökország. Koszovó 2024 augusztusában visszaállította a vízumkötelezettséget Botswana, Namíbia és Dél-Afrika állampolgárai esetében.

Ahogyan a Koszovó számára vízummentes státuszt biztosító rendelet preambulumában is szerepel[28], a migráció jó kezelésének biztosítása és a biztonságos környezet biztosítása érdekében Koszovónak törekednie kell vízumpolitikájának az Unió vízumpolitikájával való további összehangolására. A koszovói vízumpolitika és az uniós vízumpolitika összehangolásának hiánya hozzájárul a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló irreguláris migráció fokozott kockázatához.

Koszovó a növekedési terv szerinti reformprogramja keretében kötelezettséget vállalt arra, hogy fokozottabban igazodik a vízumköteles országok uniós listájához. A teljes körű összehangolásig Koszovótól elvárt ideiglenes minimumintézkedés a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a

---

22 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_12_605.

23 COM(2013) 66 final, COM(2014) 488 final, COM(2015) 906 final, SWD(2015) 706 final és COM(2016) 276 final.

24 COM(2016) 277 final.

25 A Montenegróval kötött határkijelölési megállapodás megerősítése (2018. március 21.), valamint a szervezett bűnözéssel és a korrupcióval kapcsolatos ügyekre irányuló nyomozások és jogerős bírósági ítéletek terén stabil eredmények felmutatása és azok megerősítése.

26 COM(2018) 543 final.

27 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/850 rendelete (2023. április 19.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet módosításáról (Koszovó (Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.)).

28 Ugyanott, (6) preambulumbekezdés.

biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrése lenne.

2. Okmánybiztonság, ideértve a biometrikus azonosítókat is

Koszovó az úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometriájára vonatkozó uniós és ICAO-szabványoknak megfelelően géppel olvasható biometrikus személyi úti okmányokat állít ki. Géppel olvasható biometrikus személyi úti okmányokat 2011 óta állítanak ki. A 2011-ben kiállított utolsó nem biometrikus útlevelek 2021-ben vesztették érvényüket. Ezért nincs forgalomban több érvényes, nem biometrikus útlevél. Egy tagállam megemlítette, hogy bár a Koszovó által kiállított új (biometrikus, csippel ellátott) alapvető úti okmány jó biztonsági jellemzőkkel rendelkezik, az okmányok személyre szabását tintasugaras technológiával oldják meg, ami megkönnyíti azok hamisítását.

Koszovó 2023-ban két kezdeményezést indított az okmánybiztonság javítása érdekében: először is a kormány jóváhagyta a személyazonosító igazolványokról szóló új törvényt, és azt jóváhagyás céljából megküldte az Országgyűlésnek; másodszor pedig a személyazonosító igazolványok kibocsátására vonatkozó új közigazgatási utasítást fogadott el, amely egyszerűsíti az igénylési folyamatot és megerősíti a személyazonosító igazolványok biztonsági jellemzőit.

A koszovói rendőrség rendszeresen jelentést tesz az elveszett és ellopott útlevelekről az Interpolnak. 2022-ben 4 440, 2023-ban pedig 4 531 ellopott és elveszett úti okmányról tett jelentést az Interpolnak.

3. Integrált határigazgatás, migrációkezelés, menekültügy

Ami a határigazgatást illeti, Koszovó 2023 decemberében új határellenőrzési törvényt hagyott jóvá annak érdekében, hogy fokozottabban igazodjon a vonatkozó uniós vívmányokhoz, különösen a Schengeni határellenőrzési kódexhez, valamint az előzetes utasinformációkról (API) szóló irányelvhez és az utasnyilvántartási adatállományról (PNR) szóló irányelvhez. Koszovó folytatja az integrált határigazgatás megvalósítását a határátkelőhelyein, amelyet az információ-terjesztéssel megbízott és több ügynökséget átfogó, közös kockázatelemzési központként működő Nemzeti Határigazgatási Központ létrehozásával 2013-ban javított. Koszovó a 2009–2024 közötti időszakban három egymást követő stratégiát dolgozott ki és hagyott jóvá az integrált határigazgatásra vonatkozóan. Jelenleg a 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó stratégia van érvényben.

A Koszovóval folytatott együttműködés alapját a 2016-ban hatályba lépett EU–Koszovó stabilizációs és társulási megállapodás képezi. Koszovó emellett számos, határigazgatással kapcsolatos kétoldalú megállapodást írt alá a szomszédos országokkal, például a Morine–Kukes határátkelőhelyen végzett közös határellenőrzésről szóló, 2018. évi megállapodást Albániával.

Koszovó 2016-ban munkamegállapodást írt alá a Frontexszel. Azóta Koszovó szorosan együttműködik a Frontexszel, mivel a koszovói hatóságok igénybe veszik a Frontex tisztviselőinek az okmányellenőrzés és a határigazgatás területén szerzett szakértelmét. Az „Uniós regionális támogatás a nyugat-balkáni határbiztonsági kapacitások megerősítéséhez” elnevezésű projekt egyik eredménye várhatóan az lesz, hogy Koszovó hozzáférést szerez kapacitásépítési programokhoz és berendezésekhez, fejleszti a nemzeti koordinációs központokat, valamint összehangolja integrált határigazgatási stratégiáját az európai integrált határigazgatási koncepcióval és stratégiával.

Ami az irreguláris migráció kezelését illeti, 2023 decemberében, néhány nappal a vízumliberalizáció hatálybalépése előtt Koszovó a schengeni térségben tartózkodó koszovói állampolgárok migrációs tendenciáinak nyomon követésére szolgáló korai előrejelző mechanizmust hozott létre. A

Belügyminisztérium felülvizsgálta a migrációs stratégia cselekvési tervét annak érdekében, hogy összhangba hozza azt a közelmúltban bekövetkezett uniós fejleményekkel. A cselekvési terv jóváhagyására 2024 júniusában került sor.

Ami a visszafogadási együttműködést illeti, Koszovó 2022-ig 24 országgal, köztük a schengeni térség 20 tagállamával írt alá visszafogadási megállapodásokat. Koszovó 2023-ban a kétoldalú visszafogadási megállapodásokra irányuló tárgyalásokat indított Lettországgal, Litvániával és Lengyelországgal. A tagállamok általában arról számoltak be, hogy a Koszovóval folytatott visszafogadási együttműködés nagyon szoros. Egy tagállam kiemelte, hogy bizonyos, 2018 óta – többek között a biometrikus adatbázisokban való nyilvántartásba vétel hiánya vagy a pontatlan anyakönyvezés miatt – egyre gyakrabban elutasított visszafogadási kérelmek tekintetében javulásra van szükség.

Miután a Frontex a nyugat-balkáni partnerintézményekhez intézett éves felhívásában azt kérte, hogy megfigyelőként vegyenek részt a Frontex által irányított ország-munkacsoport ülésein, Koszovó megfigyelői státuszt kapott Algéria, Marokkó és Irak ország-munkacsoportjában.

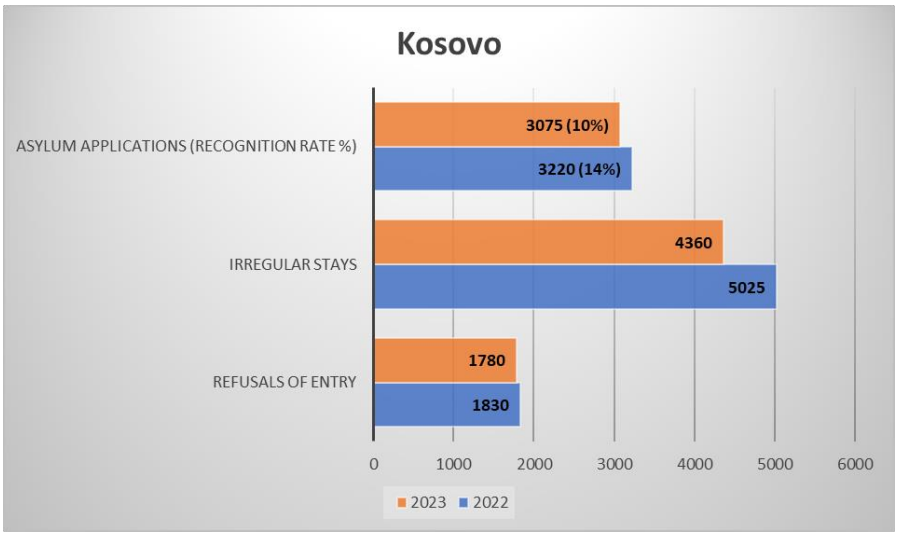
Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA) és a Belügyminisztérium 2022 márciusában aláírta a Koszovó és az EUAA közötti, a menekültügyi és befogadási rendszernek a menekültügyi rendszer közös normáival és az uniós normákkal összhangban történő megerősítésére irányuló együttműködés ütemtervét. 2024 márciusában az ütemterv végrehajtásának határidejét egy évvel meghosszabbították, figyelembe véve, hogy az ütemtervben előirányzott célkitűzések némelyike továbbra is releváns.

4. A migráció, az átmeneti védelem, a nemzetközi védelem iránti kérelmek és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A koszovói állampolgárok által a tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2022 és 2023 között kismértékben (4,5 %-kal) csökkent: 2022-ben 3 220, 2023-ban pedig 3 075 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya a 2022. évi 14 %-ról 2023-ban 10 %-ra csökkent.

A tagállamok 2023-ban 176 koszovói állampolgár szabálytalan határátlépéséről számoltak be, ami jelentős javulás, 48 %-kal kevesebb, mint 2022-ben (339), és ugyanez a tendencia érvényesül azon koszovói állampolgárok száma esetében, akikről megállapítást nyert, hogy szabálytalanul tartózkodnak a tagállamokban: számuk 2022-höz képest 13 %-kal csökkent (a 2022. évi 5 025-ről 2023-ban 4 360-ra). 2023-ban 3 %-kal (a 2022. évi 1 830-ról 2023-ban 1 780-ra) csökkent azon koszovói állampolgárok száma, akiknek megtagadták a tagállamokba való beléptetését; ez az elmúlt évhez képest a tendencia pozitív változását jelzi.

A 2023-ban kiadott kiutasítási határozatok száma (4 565) 2022-höz képest stabil maradt (4 455), ami kismértékű, 2 %-os növekedést jelent. 2023-ban 1 465 koszovói állampolgár visszaküldéséről számoltak be, szemben a 2022. évi 1 540 fővel (5 %-os csökkenés). Ugyanez a tendencia jellemezte a visszaküldési arányt, amely a 2022. évi 35 %-ról 2023-ban 32 %-ra csökkent.

Forrás: Eurostat

Mivel a 2024-re vonatkozó teljes körű Eurostat-adatok csak 2025 közepén lesznek elérhetőek, még nem értékelhető teljeskörűen a vízumliberalizáció hatálybalépésének a schengeni térségen belüli migrációs és menekültügyi tendenciákra kifejtett hatása.

Néhány tagállam azonban arról számolt be, hogy 2024 eleje óta jelentősen nőtt a koszovói állampolgárok által benyújtott, menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek száma. 2024 első hét hónapjában koszovói állampolgárok 3 905 kérelmet nyújtottak be az uniós tagállamokban (108 %-os növekedés 2023 azonos időszakához képest). A probléma megoldása érdekében tett kezdeményezések keretében Koszovó és a helyi schengeni együttműködési csoport a tagállami hatóságok (többek között a helyi diplomáciai képviseletek) és a koszovói hatóságok közötti információ-megosztási mechanizmus létrehozására irányuló megbeszéléseket kezdeményezett az irreguláris migrációs és menekültügyi tendenciák nyomon követése céljából. Ez a kezdeményezés Koszovó belső kommunikációs kampányának újraindítására is kiterjed, amelynek célja, hogy tájékoztatást nyújtson a schengeni térségbe való beutazásra vonatkozó jogokról és kötelezettségekről, és Koszovó kétoldalú együttműködést folytasson a leginkább érintett uniós tagállamokkal.

5. Közrend és biztonság

Az észak-koszovói feszültségek enyhítésére irányuló határozott fellépés hiánya miatt az EU 2023 júniusa óta számos olyan intézkedést hajt végre Koszovóval szemben, amelyek a pénzügyi támogatást is befolyásolják. Koszovó 2023-ban megkezdte a büntetőjogi és az igazságügyi jogi keret – többek között a büntető törvénykönyv, a büntetőeljárási törvénykönyv, a Korrupció-megelőzési Ügynökségről szóló törvény, valamint a vagyontárgyak és az ajándékok bevallásáról, eredetéről és ellenőrzéséről szóló törvény – 2022-ben végrehajtott módosításainak végrehajtását. Koszovó 2023-ban tovább módosította a büntető törvénykönyvet és a büntetőeljárási törvénykönyvet. Ezek a módosítások hozzájárultak Koszovó jogi keretének a szóban forgó területekre vonatkozó uniós vívmányokkal való további összehangolásához. Koszovó megkezdte az új korrupcióellenes stratégia kidolgozását is. A terrorizmus megelőzésére és a terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó, 2023–2028 közötti nemzeti stratégia és cselekvési terv elfogadására 2023 júniusában került sor.

2023 októberében elfogadásra került a különleges ügyészségről szóló törvény, amely többek között a koszovói rendőrségen belül a különleges ügyészséget támogató különleges nyomozóegység jogalapját biztosítja. Ez a törvény létrehozza a jogalapot ahhoz is, hogy a közös nyomozócsoportok nyomozást

és büntetőeljárást folytassanak a különleges ügyészség hatáskörébe tartozó bűncselekmények ügyében.

Koszovó és az EU biztonsági együttműködését a Koszovó és az Europol között 2020-ban aláírt munkamegállapodás támogatja, amelyet a minősített adatok cseréjére és a SIENA csatorna használatára vonatkozó egyedi megállapodások egészítenek ki. Koszovó 2023 márciusa óta összekötő tisztviselőt küld az Europolhoz. A koszovói rendőrség részt vesz az EMPACT tevékenységeiben is, amelyek keretében a 2024–2025-ös EMPACT-ciklusban Koszovó 12 operatív cselekvési tervben és 70 operatív fellépésben erősítette meg részvételét. A hatóságok folytatták a nyugat-balkáni terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési tervhez kapcsolódóan az EU-val kötött kétoldalú végrehajtási megállapodás végrehajtását.

Koszovó továbbá hatályban tart egy 2017-ben aláírt munkamegállapodást az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségével (CEPOL). Koszovó részt vesz a CEPOL tevékenységeiben, többek között „A bűnözés és a terrorizmus elleni nyugat-balkáni partnerség” elnevezésű, uniós finanszírozású projekt keretében.

Koszovó egy 2020. évi munkamegállapodás alapján, valamint az IPA8 projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA-val.

6. Alapvető jogok

Koszovó alkotmányos és jogi kerete általában garantálja az alapvető jogok és szabadságok védelmét. Koszovó kapcsolati erőszakra szakosodott nemzeti koordinátort nevezett ki, és az isztambuli egyezménnyel összhangban létrehozta a nemi alapú erőszak elleni küzdelemre szakosodott központi titkárságát. Ami a nemi alapú erőszak elleni küzdelmet illeti, Koszovó az elkövetők rehabilitációját célzó új programot vezetett be, valamint a büntetést szigorító és a jogszabály-alkalmazáshoz kapcsolódó biztosítékokat létrehozó büntetőjogi jogszabály-módosításokat fogadott el. A büntetőeljárási törvénykönyv módosításai az eljárási határidők betartásával és a védelmi képviselettel kapcsolatos hiányosságokra is kitértek. A továbbra is aggodalomra okot adó problémák közé tartoznak a késedelmes és túlzottan elhúzódó bírósági eljárások. Továbbra is függőben van a polgári törvénykönyv elfogadása, amely megerősítené a polgári és az alapvető jogok védelmét.

A kormány a közösségek jogainak védelmét és előmozdítását célzó stratégiát fogadott el, amelynek célja a kisebbségek jogainak megerősítése. Számos intézkedés azonban aránytalan mértékben kedvezőtlenül érintette az észak-koszovói nem többségi közösségek jogait és életkörülményeit, például a jogi eljárások lefolytatása nélkül végrehajtott kisajátítási eljárások, a központi bankról szóló rendelet, amely korlátozza az eurótól eltérő pénznemben bonyolított készpénztranzakciókat, valamint a koszovói jogi kereten kívül üzemeltetett szerb bankok, szerb postahivatalok és a Szerbia által támogatott közszolgáltatók bezárása. Koszovónak biztosítania kell a nem többségi közösségek jogait védő meglévő mechanizmusok megőrzését, valamint azok végrehajtásának javítását összehangolt és egyeztetett módon, az EU által támogatott párbeszédet felhasználva a Szerbiával való kapcsolatok normalizálása érdekében. Koszovó egy régóta esedékes határozattal végrehajtotta a deçani/dečani kolostor földtulajdonáról szóló alkotmánybírósági ítéletet.

Az Országgyűlés 2024 júliusában elfogadta a médiaszabályozó hatóságról szóló új törvényt. Ez a törvény hozzájárul a médiaszabályozás és a szabályozó hatóság teljesítményének javításához. Az Országgyűlés módosításai ennek ellenére nem tükrözték az EU és más nemzetközi partnerek többségének ajánlásait. Továbbra is aggályok merülnek fel a szabályozó hatóság függetlenségével,

hatáskörével és finanszírozásával, valamint a törvény egyértelműségének és arányosságának hiányával kapcsolatban. Az ellenzék felülvizsgálat céljából az Alkotmánybírósághoz terjesztette a törvényt.

7. Ajánlások

Koszovó összességében továbbra is teljesíti a vízumliberalizációs követelményeket. Ugyanakkor további erőfeszítésekre van szükség. Különösen a következő kérdésekkel kell többet foglalkozni:

a) Koszovó vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával. A teljes körű összehangolásig Koszovótól elvárt ideiglenes minimumintézkedésként be kell vezetni a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrését, akár operatív és/vagy igazgatási kezdeményezések (pl. határátkelőhelyeken), akár nemzeti jogszabályok révén.

b) A tagállamokban tartózkodó koszovói állampolgárok által benyújtott, menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek problémájának nyomon követése céljából a tagállamokkal együttműködésben a közelmúltban indított kezdeményezések továbbvitele és megerősítése, többek között a schengeni térségbe való beutazásra vonatkozó szabályokkal kapcsolatos tájékoztatást célzó figyelemfelkeltő kampányok megerősítésével és kiutazáskor szigorúbb előszűrés alkalmazásával.

c) A kétoldalú visszafogadási megállapodások végrehajtásának folytatása az együttműködés jelenlegi megfelelő szintjének fenntartása érdekében, valamint új visszafogadási megállapodások megkötésére törekvés.

d) Az igazságszolgáltatási és büntetőügyekre vonatkozó jogi és szakpolitikai keret végrehajtásának folytatása.

e) A nem többségi közösségek jogai védelmének további erősítése és e jogok érvényesítésének javítása.

2. TÖBB MINT HÉT ÉVE VÍZUMMENTES

ALBÁNIA

1. A vízumpolitika összehangolása

Albánia 13 olyan országgal tart fenn vízummentességi rendszert, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján, köztük hét állandó vízummentességet élvez (Azerbajdzsán, Belarusz, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Örményország és Törökország), hatnak az állampolgárai pedig szezonális jelleggel léphetnek be vízummentesen Albániába (Bahrein, Omán, Katar, Szaúd-Arábia és Thaiföld – 2024. március 16. és december 31. között, Indonézia – 2024. április 1. és december 31. között). Ezen túlmenően azok a harmadik országbeli állampolgárok, akik az Egyesült Arab Emírségekben 10 évre szóló, a beutazás időpontjában legalább egy évig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, szintén vízummentesen léphetnek be Albániába.

Albánia 2023 áprilisában törölte Oroszországot, Indiát és Egyiptomot a szezonális vízummentességek listájáról. Indonéziát azonban 2024 márciusában felvette a listára. Albánia 2024 májusában részlegesen felfüggesztette a diplomata- és szolgálati útlevéllel rendelkezők vízummentességét Belarusszal szemben. Ez a vízummentes rendszer azonban minden, magánútlevéllel rendelkező belarusz személy esetében továbbra is fennáll. Albánia 2024 júliusában minden, útlevéllel rendelkező személy esetében felfüggesztette a Guyanával fennálló vízummentességi rendszerét.

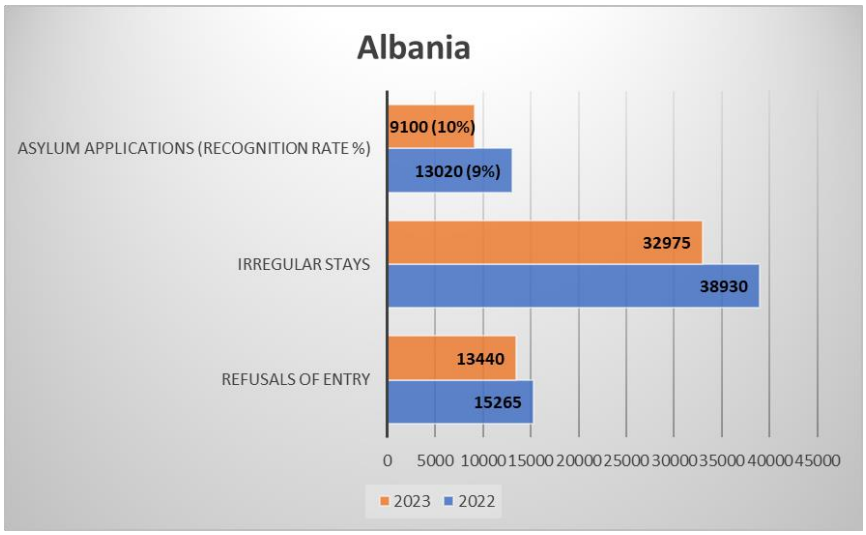
Az albániai vízumpolitika uniós vízumpolitikával való összehangolásának hiánya hozzájárul a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló irreguláris migráció fokozott kockázatához. A Bizottság további előrelépést vár el Albániától a vízumpolitika összehangolása terén. Albánia a növekedési terv szerinti reformprogramja keretében kötelezettséget vállalt arra, hogy fokozottabban igazodik a vízumköteles országok uniós listájához. A teljes körű összehangolásig Koszovótól elvárt, célravezető ideiglenes minimumintézkedés a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrése lenne.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

Az albán állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2022 és 2023 között 30 %-kal csökkent: 2023-ban 9 100, míg 2022-ben 13 020 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok 2022. évi 9 %-os aránya 2023-ban kismértékben (10 %-ra) emelkedett.

2023-ban a tagállamok 639 albán állampolgár szabálytalan határátlépéséről számoltak be, ami 14 %-kal kevesebb, mint 2022-ben (746). Ugyanez a tendencia jellemezte a tagállamokban 2023-ban megállapítottan szabálytalanul tartózkodó albán állampolgárok számát (32 975), szemben a 2022. évi 38 930 fővel, ami 15 %-os csökkenést jelent. 2023-ban 12 %-kal (a 2022. évi 15 265-ről 2023-ban 13 440-re) csökkent azon albán állampolgárok száma, akiknek megtagadták a tagállamokba való beléptetését.

A 2023-ban kiadott kiutasítási határozatok száma (17 415) 28 %-kal csökkent 2022-höz képest (24 165). 2023-ban 8 235 albán állampolgár visszaküldéséről számoltak be, szemben a 2022. évi 10 020 fővel (18 %-os csökkenés). A visszaküldési arány a 2022. évi 41 %-ról 2023-ra kismértékben, 47 %-ra nőtt, azaz folytatódott az elmúlt évek pozitív tendenciája.

Forrás: Eurostat

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Albánia továbbra is pozitív szerepet vállalt a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtásában. Albánia folytatta a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó ágazatközi integrált határigazgatási stratégia és az ahhoz kapcsolódó, 2021–2023-as időszakra vonatkozó cselekvési terv végrehajtását. Albánia ezenkívül 2024 májusában elfogadta a 2024–2030 közötti időszakra vonatkozó új nemzeti migrációs stratégiát és az ahhoz kapcsolódó, 2024–2026 közötti időszakra vonatkozó cselekvési tervet. Az e kezdeményezésekkel kapcsolatos munka a migrációkezelési képességek növelésére, valamint az intézményközi és nemzetközi együttműködésre összpontosított, melynek keretében hat projekt valósult meg ezen a területen.

Ami a migrációt és a határigazgatást illeti, az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel (Frontex) közös műveletek végrehajtása van folyamatban. Albánia 2023. szeptember 15-én új, jogállásról szóló megállapodást írt alá, amely 2024 júniusában lépett hatályba, és lehetővé tette, hogy a Frontex – Albánia Görögországgal közös szárazföldi határán és Olaszországgal közös tengeri határán 2019 és 2021 óta folyamatban lévő telepítéseken felül – az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulatának újabb tisztviselőit Albánia nem uniós országokkal közös határaira telepíthesse. A tagállamok összességében szoros együttműködésről számoltak be Albániával. A Frontex Tiranában állomásozó összekötő tisztviselője Albániára, Koszovóra és Észak-Macedóniára kiterjedő regionális megbízatással rendelkezik.

Albánia a visszafogadás területén folytatta az EU–Albánia visszafogadási megállapodás, valamint a kétoldalú visszafogadási megállapodások végrehajtását. 407, albán állampolgárok uniós tagállamokból történő visszafogadására irányuló (azaz a 2022. évinél 33-mal több) kérelem feldolgozására került sor. Beszámolók szerint Albánia összességében kielégítő mértékben együttműködött a tagállamokkal a visszafogadás terén. Mindössze két tagállam számolt be arról, hogy a visszaküldéssel kapcsolatos erőfeszítések fokozása ellenére további erőfeszítésekre lehet szükség az együttműködés szintjének fokozásához.

A tagállamok 2023-ban nem kértek további segítségnyújtást a Frontextől a feltételezett albán állampolgárok személyazonosításával és úti okmányainak beszerzésével kapcsolatban. Miután a Frontex 2024-ben arra irányuló felhívást intézett a Nyugat-Balkánhoz, hogy megfigyelőként vegyen részt a Frontex által irányított ország-munkacsoport ülésein, Albánia megfigyelői státuszt kapott Algéria, Banglades, Marokkó és Szomália ország-munkacsoportjában.

Albánia folytatta együttműködését az EASO-val. Az ezen együttműködés kereteit meghatározó és a 2024–2027 közötti időszakra vonatkozó második ütemtervet az albán miniszter 2024 októberében hagyta jóvá.

4. A menedékjog iránti megalapozatlan kérelmekkel kapcsolatban hozott intézkedések

Albánia nyomon követte a 2022-ben hozott és a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készült hatodik jelentésben említett intézkedéseket. „A schengeni/uniós országokban menedékjog iránti kérelmet benyújtó albán állampolgárok jelenségének megelőzéséről” szóló intézményközi cselekvési terv 2022. évi elfogadását követően Albánia a jelenség kezelése terén szerzett korábbi pozitív tapasztalatok alapján 2023-ban megkezdte a cselekvési terv végrehajtását. Albánia ezenkívül folytatta az albán menedékkérők franciaországi problémájának kezelését célzó kétoldalú cselekvési terv végrehajtását. Albánia tovább szigorította azon albán állampolgárok ellenőrzését is, akik a schengeni térségbe utazás céljából lépik át országhatárait. Ezen erőfeszítések keretében külön hangsúly került a külföldre utazó kiskorúak ellenőrzésére, a kiskorúak határon tett, közjegyző által hitelesített nyilatkozataira kiterjedően is.

Albánia folytatta a kísérő nélküli albán kiskorúak olaszországi problémájának kezelését célzó cselekvési terv végrehajtását is.

Albánia határ- és migrációs rendészete továbbá intenzív együttműködést és információcserét folytatott a térségen belüli partnereivel az EU-n belül menedékjog kérelmezése, és ezáltal az Albániából utazó albán állampolgárokra vonatkozó részletes ellenőrzések elkerülése végett a szomszédos országokon átutazó albánok jelenségének kezelése érdekében.

5. Befektetői állampolgársági program

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készült hatodik jelentés szerint Albánia 2023-ban bejelentette azon döntését, hogy felfüggeszti a befektetői állampolgársági program létrehozásával kapcsolatos kezdeményezést. Albánia valójában nem hozott létre befektetői állampolgársági programot, és nem számolt be új fejleményekről ebben a kérdésben. A Bizottság továbbra is figyelemmel kíséri ezt a kérdést.

6. Együttműködés a biztonság területén

Albánia 2023-ban 20 közös nyomozócsoportban vett részt, amelyek a szervezett bűnözés különböző kategóriái – főként a kábítószer-kereskedelem, a pénzmosás és a számítógépes bűncselekmények – elleni küzdelemre szakosodtak. Albánia általában véve megfelelő szintű együttműködést folytatott minden érintett országgal. A szervezett bűnözés elleni küzdelem terén Albánia különös jelentőséget tulajdonított az uniós bűnüldöző hatóságokkal való együttműködésnek, ezáltal megerősítette és fokozta a regionális és nemzetközi szintű partnerstruktúrákkal folytatott együttműködést. Ez az együttműködés a kábítószerekkel, az illegális kereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények, a pénzmosás, a gazdasági és pénzügyi bűncselekmények, a kiberbűnözés és a súlyos bűncselekmények kivizsgálásával kapcsolatos rendőrségi információcseréből állt, amelynek során az információcsere főként az Interpol, az Europol és a CARIN hálózat csatornáin keresztül zajlott. Albánia 2023-ban egy második összekötő tisztviselőt küldött az Europolhoz.

Az albán Állami Rendőrség 2023-ban fokozta az információcserét azáltal, hogy több üzenetet küldött nemzetközi partnereknek a SIENA alkalmazáson keresztül.

Albánia továbbra is a legaktívabb harmadik ország, amely részt vesz az EMPACT munkájában. Az albán Állami Rendőrség a nyugat-balkáni migránscsempészéssel foglalkozó munkacsoport

társvezetője. Az albán Állami Rendőrség a jelentési időszakban részt vett a migránscsempészés, az emberkereskedelem és a fegyverkereskedelem tárgyában tartott hat közös akciónapon. Ezek a műveletek és a partnerekkel folytatott információcserék pozitív eredményeket hoztak a lefoglalások és az elkövetők letartóztatása terén. A közös akciónapok minden eredményéről beszámoltak az Europolnak.

A CEPOL-lal a bűnözés és a terrorizmus elleni nyugat-balkáni partnerség (WB PaCT) keretében folyt együttműködés. 2023 folyamán a CEPOL e projekt keretébe tartozó tevékenységeiben az albán Állami Rendőrség Bűnügyi Rendőrségi Főosztályának, Határrendészeti és Migrációs Főosztályának, valamint Terrorizmus Elleni Küzdelem Igazgatóságának 52 alkalmazottja vett részt.

Albánia sikeresen végrehajtotta a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési tervben előirányzott intézkedéseket a cselekvési terv öt célkitűzése alapján. A végrehajtásról szóló, 2023 első félévére vonatkozó jelentést 2023 októberében nyújtották be a Bizottságnak.

Albánia egy 2019. évi munkamegállapodás alapján, valamint az IPA8 projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA-val.

7. Ajánlások

Albánia intézkedéseket hozott a korábbi bizottsági ajánlások többségének a teljesítése érdekében. További előrelépésre van azonban szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

a) Albánia vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával. A teljes körű összehangolásig Albániától elvárt ideiglenes minimumintézkedésként be kell vezetni a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrését, akár operatív és/vagy igazgatási kezdeményezések (pl. határátkelőhelyeken), akár nemzeti jogszabályok révén.

b) Az EU-ban benyújtott, menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek problémájának kezelését célzó kezdeményezések folytatása és megerősítése, különösen a kísérő nélküli kiskorúak vonatkozásában.

BOSZNIA-HERCEGOVINA

1. A vízumpolitika összehangolása

Bosznia-Hercegovina vízummentességi rendszert alkalmaz hét olyan országgal, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Katar, Kína, Kuvait, Oroszország, Szaúd-Arábia (szezonális jelleggel) és Törökország.

Az uniós vízumpolitikához való fokozottabb igazodás érdekében Bosznia-Hercegovina 2023 szeptemberében vízumkötelezettséget vezetett be a bahreini állampolgárok, 2024 márciusában pedig az ománi állampolgárok esetében, ezáltal szűkítette az uniós vízumpolitikával össze nem egyeztethető vízummentességi rendszerek listáját. Bosznia-Hercegovina azonban 2024 júniusa és szeptembere között legfeljebb 30 napra meghosszabbította a szaúd-arábiai állampolgárokra vonatkozó három hónapos szezonális vízummentességi rendszerét is.

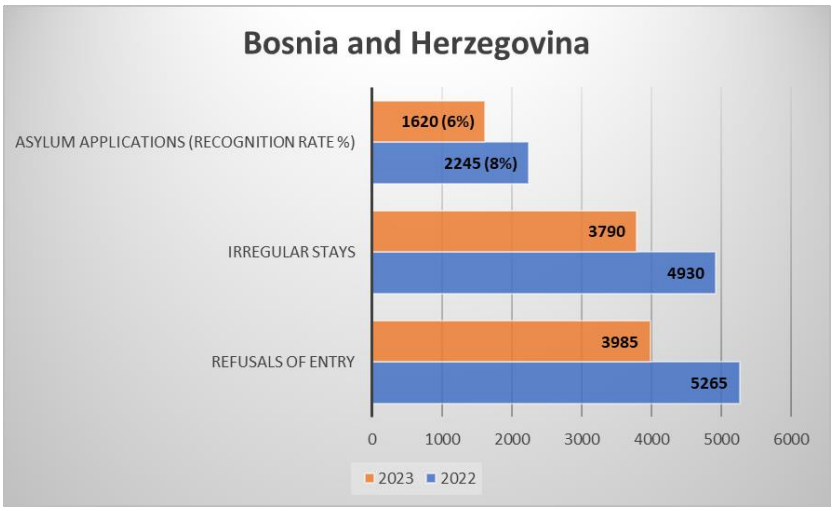
A bosznia-hercegovinai vízumpolitika uniós vízumpolitikával való összehangolásának hiánya hozzájárul a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló irreguláris migráció fokozott kockázatához. A Bizottság további előrelépést vár el Bosznia-Hercegovinától a vízumpolitika összehangolása terén, és elvárja, hogy szigorú kötelezettségvállalásokat tegyen a növekedési terv szerinti reformprogramjával összefüggésben. A teljes körű összehangolásig Koszovótól elvárt szükséges ideiglenes minimumintézkedés a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrése.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

Bosznia-hercegovinai állampolgárok 2023-ban 1 620 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, 28 %-kal kevesebbet, mint 2022-ben (2 245), ezzel folytatódott a 2021 óta tartó csökkenés pozitív tendenciája. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya a 2022. évi 8 %-ról 2023-ban 6 %-ra csökkent.

A tagállamok arról számoltak be, hogy 2023-ban 20 bosznia-hercegovinai állampolgár követett el szabálytalan határátlépést az EU külső határain, szemben a 2022. évi 22 fővel. 2023-ban 23 %-kal nőtt a tagállamokban megállapítottan szabálytalanul tartózkodó bosznia-hercegovinai állampolgárok száma; a 2022. évi 4 930 esettel szemben 2023-ban 3 790 jogellenes tartózkodást rögzítettek. A beléptetések megtagadásának száma 2023-ban szembetűnően (24 %-kal) – a 2022. évi 5 265 esetről 2023-ra 3 985 esetre – csökkent.

A bosznia-hercegovinai állampolgárok számára kiadott kiutasítási határozatok száma 16 %-kal (2023-ban 2 430, szemben a 2022. évi 2 885-tel), a visszaküldött személyek száma pedig 5 %-kal (2023-ban 1 210, szemben a 2022. évi 1 280-nal) csökkent. A visszaküldési arány tovább emelkedett: a 2022. évi 44 %-ról 2023-ban 50 %-ra.

Forrás: Eurostat

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

2023 szeptemberében hatályba lépett a külföldiekről szóló új törvény. Bosznia-Hercegovina jelenleg a 2021–2025 közötti időszakra vonatkozó migrációs és menekültügyi cselekvési tervét, valamint a 2019–2023 közötti időszakra vonatkozó integrált határigazgatási stratégiáját és cselekvési tervét hajtja végre. A 2024–2029 közötti időszakra vonatkozó új integrált határigazgatási stratégia elfogadása 2024 közepén folyamatban van. 2024 közepén még elfogadásra vár a határellenőrzésről szóló törvénytervezet, amelynek célja az uniós vívmányokkal való összehangolás.

2024 februárjában megkezdődtek, majd 2024 szeptemberében lezárultak a tárgyalások Bosznia-Hercegovina és az Európai Bizottság között a Frontex jogállásáról szóló megállapodásról. A megállapodás aláírására hamarosan sor kerül. A Frontex Belgrádban állomásozó összekötő tisztviselője továbbra is felel Bosznia-Hercegovináért is.

Bosznia-Hercegovina továbbra is összességében szoros együttműködést folytatott a visszafogadás terén az EU-val kötött megállapodás alapján, amelynek végrehajtása a legtöbb tagállam tekintetében hatékony. Egyes tagállamok jelezték, hogy Bosznia-Hercegovina 2023-ban nem folytatott kielégítő együttműködést a visszafogadás terén (bár 2022-től javult), melynek következtében a kérelmek 55 %-át bírálták el pozitívan.

Annak ellenére, hogy általában véve csökkent a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló szabálytalan határátlépések száma, a Bosznia-Hercegovinából Horvátországba vezető alútvonalon növekvő tendencia érvényesült: 2024 első kilenc hónapjában 2023 azonos időszakához képest nagyjából 30 %-kal több határátlépés történt. 2024 első kilenc hónapjában a nyugat-balkáni útvonalon az összes szabálytalan határátlépés közel 90 %-át e határ mentén regisztrálták. A Szerbiából Magyarországra vezető alútvonal lezárását követően a bűnözői hálózatok a Bosznia-Hercegovinából Horvátországba vezető alútvonalra helyezték át műveleteiket.

A bosznia-hercegovinai hatóságok által 2023-ban feltartóztatott irreguláris migránsok száma 2022-höz képest 25 %-kal emelkedett. A legtöbben afganisztáni, marokkói, szíriai, pakisztáni, törökországi (beszámítva a Bosznia-Hercegovinába való vízummentes beutazás lehetőségét igénybe vevőket is), bangladesi és iráni állampolgárok voltak.

Az irreguláris érkezések különösen Horvátországot – az egyetlen, Bosznia-Hercegovinával határos tagállamot – érintik. Horvátország intenzív együttműködést folytat Bosznia-Hercegovinával a határigazgatás területén, többek között közös járőrszolgálatok keretében. Mindkét ország részt vesz az

Europol által támogatott ZeBRA munkacsoportban is, amely a migránscsempészésben részt vevő szervezett bűnözői csoportokra szakosodott. Más uniós tagállamok is támogatást nyújtottak Bosznia-Hercegovinának a migráció és a határigazgatás területén, többek között (pl. a biometrikus adatok felhasználásával kapcsolatos) képzést, valamint műszaki szakértelmet biztosítottak az előzetes utasinformációkat és az utasnyilvántartási adatállományt (API/PNR) tartalmazó rendszer, valamint a hamis vagy hamisított okmányok felderítésének javítását célzó okmányadatbázis közelgő létrehozásához (mindkettő folyamatban van).

Bosznia-Hercegovina folytatta az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségével (EUAA) kialakított eredményes együttműködést, bár a 2024–2025 közötti időszakra vonatkozó ütemterv elfogadására még nem került sor.

4. Együttműködés a biztonság területén

Bosznia-Hercegovina folytatta együttműködését az Europollal. 2023 júniusában megkezdte működését a kapcsolattartó pont, júliusban pedig összekötő tisztviselőt küldtek Hágába. Ez egy fontos lépés. Bosznia-Hercegovina azóta egyre gyakrabban veszi igénybe az Europol termékeit és szolgáltatásait, és intenzív információcserét folytat a SIENA kommunikációs rendszeren keresztül, főként a kábítószer-kereskedelem, a gazdasági bűnözés, a szervezett bűnözés, a migránscsempészés elleni küzdelem és a terrorizmus megelőzése területén. Bosznia-Hercegovina 2023-ban 12 operatív fellépéssel fokozta az EMPACT-on belüli részvételét. Az EMPACT tűzfegyverekre vonatkozó prioritása keretében intenzív együttműködésre került sor a fegyverek és lőszerek tiltott kereskedelme elleni küzdelem terén. Az uniós tagállamokkal az Interpolon keresztüli együttműködés is folytatódott.

Bosznia-Hercegovina folytatta a 2021–2026 közötti időszakra vonatkozó terrorizmusellenes stratégiájának végrehajtását; 2023-ban minden kormányzati szinten cselekvési tervek elfogadására került sor. A terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó közös cselekvési terv keretében az EU-val kötött kétoldalú megállapodás végrehajtása előbbre haladt.

2022 novembere óta érvényben van a terrorizmus és az erőszakos szélsőségesség elleni stratégia, emellett 2023-ban cselekvési tervek elfogadására került sor. Bosznia-Hercegovina 2024 februárjában elfogadta a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló törvényt, amely javította a kockázatértékelésre vonatkozó rendelkezéseket és egy állandó koordináló szervről rendelkezett, melynek célja az uniós vívmányokkal való összehangolás, valamint a kriptoeszközök tekintetében a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel és a 2024–2027 közötti időszakra vonatkozó cselekvési tervvel kapcsolatos kockázatértékelés.

Bosznia-Hercegovina az IPA8 projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA-val.

5. Ajánlások

Bosznia-Hercegovina néhány intézkedést hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. További előrelépésre van azonban szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

a) Bosznia-Hercegovina vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával. A teljes körű összehangolásig Bosznia-Hercegovinától elvárt ideiglenes minimumintézkedésként további biztonsági intézkedéseket kell bevezetni, többek között a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrését, akár operatív és/vagy igazgatási kezdeményezések (pl. határátkelőhelyeken), akár nemzeti jogszabályok révén.

b) A Frontex jogállásáról szóló, az EU-val kötendő megállapodás mielőbbi aláírása és megerősítése.

c) A határigazgatás koordinációjának javítása a Bosznia-Hercegovinán áthaladó alútvonalon elkövetett szabálytalan határátlépések kérdésének mielőbbi kezelése érdekében.

MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG

1. A vízumpolitika összehangolása

Moldova vízummentességi rendszert alkalmaz 11 olyan országgal, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Belarusz, Katar, Kazahsztán, Kirgizisztán, Kuba, Oroszország, Örményország, Tádzsikisztán, Törökország és Üzbegisztán.

2023-ban nem történt előrelépés az uniós vízumpolitikához való nagyobb mértékű igazodás felé, 2024 áprilisában azonban hatályon kívül helyezték a Moldova és Ecuador közötti, vízummentes utazásról szóló megállapodást. Az e jelentés kidolgozásához benyújtott észrevételében Moldova kijelentette, hogy a csatlakozás dátumáig teljes mértékben összehangolja vízumpolitikáját az EU vízumpolitikájával.

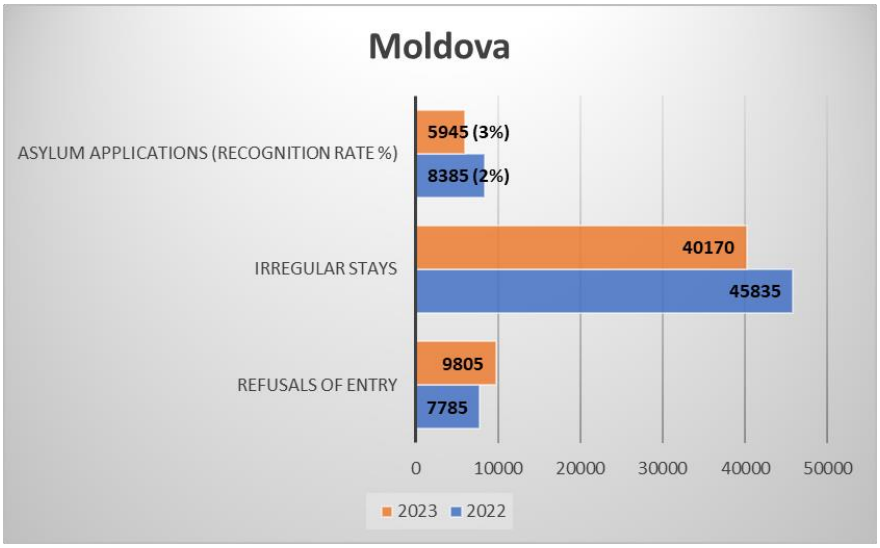
A Bizottság további előrelépést vár el Moldovától a vízumpolitika összehangolása terén. A teljes körű összehangolásig Moldovától elvárt ideiglenes minimumintézkedés a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrése lenne.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A moldovai állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2022 és 2023 között 29 %-kal csökkent: 2022-ben 8 385, míg 2023-ban 5 945 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2023-ban 3 % volt, szemben a 2022. évi 2 %-kal.

A moldovai állampolgárok által az EU külső határainak szabálytalan átlépésére tett kísérletek száma 2023-ban továbbra is alacsony maradt (20, 2022-ben 29 eset). A 2022. évi 45 835-ről 2023-ban 40 170 főre csökkent azon moldovai állampolgárok száma, akikről megállapítást nyert, hogy szabálytalanul tartózkodnak a tagállamokban (12 %-os csökkenés). 2023-ban 9 805 moldovai állampolgártól tagadták meg a beléptetést a tagállamokban, ami 26 %-kal több, mint 2022-ben (7 785).

A moldovai állampolgárok számára 2023-ban kiadott kiutasítási végzések száma stabil maradt (2023-ban 9 120, szemben a 2022. évi 9 125-tel), míg a visszaküldések száma 37,5 %-kal emelkedett (2023-ban 3 610, szemben a 2022. évi 2 725-tel), ami hozzájárult ahhoz, hogy a 2022. évi 29 %-hoz képest 2023-ban magasabb, 40 % volt a visszaküldési arány.

Forrás: Eurostat

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Moldova az EMPACT keretében folytatta a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló nemzetközi együttműködés előmozdítását. Moldova továbbra is szoros együttműködést folytatott különböző uniós szereplőkkel – a Frontexszel, az Europollal, a CEPOL-lal, az EUDA-val, valamint a moldovai és ukrajnai határellenőrzést segítő európai uniós misszióval (EUBAM) –, többek között a belső biztonság és a határigazgatás előmozdítására irányuló uniós moldovai támogató központ közreműködésével.

Ami a határigazgatást illeti, Moldova 2023-ban folytatta a megerősített együttműködést a Frontexszel a jogállásról szóló, 2022. márciusi megállapodás alapján, amely lehetővé teszi az ügynökség számára, hogy az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulatához tartozó, végrehajtási hatáskörökkel rendelkező tisztviselőket telepítsen. A konkrét eredmények között a légi határon (chișinăui repülőtér), valamint a Romániával és Ukrajnával közös szárazföldi határokon végrehajtott 2023. évi (lezárult) és 2024. évi (folyamatban lévő) moldovai közös műveletek szerepeltek. Ez az első olyan, jogállásról szóló megállapodás és az első olyan közös művelet, amely végrehajtási hatásköröket biztosít egy keleti partnerországban. A Frontex által irányított keleti partnerségi kockázatelemzési hálózat (EaP-RAN) regionális platformján keresztül rendszeresen sor kerül információcserére és hírszerzési információk megosztására. Ezenfelül további tíz moldovai megfigyelőt telepítettek hosszabb időszakokra kiválasztott uniós repülőterekre. Moldova és a Frontex között integrált határigazgatásra irányuló kapacitásépítési kezdeményezések indultak a 2022–2024 közötti időszakra vonatkozó kétoldalú együttműködési terv alapján.

2022 júliusa óta ideiglenesen Chișinăuba telepítik a Frontex keleti partnerországokhoz rendelt összekötő tisztviselőjét, akinek eredetileg Kijevben kellett volna állomásoznia.

Az uniós tagállamokkal kialakított kétoldalú együttműködés is folytatódott, többek között moldovai határrendészeti tisztviselőket telepítettek egy uniós tagállam repülőterére és egy másik uniós tagállam külső szárazföldi határára, képzés, műszaki szakértelem és jelentős mennyiségű műszaki berendezés biztosítására került sor uniós finanszírozású projektek keretében.

2023-ban 4 millió EUR-t csoportosítottak át a nemzeti hatóságok számára egy uniós finanszírozású projekt keretében, amely a lakóhelyelhagyási válság hatását kezelte a helyi határigazgatási kapacitások – berendezések, infrastruktúra és megfelelő képzés biztosításával történő – megerősítése érdekében.

Moldova visszafogadással és visszaküldéssel kapcsolatos együttműködését a Frontex és számos tagállam is kiválónak minősítette. Az úti okmányok kiadása gyors és hatékony volt; a moldovai hatóságok továbbá teljes körű és hatékony együttműködést tanúsítottak a visszaküldési műveleteknél, többek között charterjáratokkal. A moldovai kísérőtisztek 2023 novemberében a gyűjtő visszaküldési műveletre vonatkozó képzésben részesültek, hogy 2024-től részt vehessenek ebben a műveleti tevékenységben.

4. Együttműködés a biztonság területén

A biztonság területén Moldovának 2023-ban immár második éve kellett szembenéznie Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának tovagyűrűző hatásaival, valamint a hibrid hadviselés fokozódásával, kiberbiztonsági támadásokkal és a határokon átnyúló bűnözés különböző formáival. Moldova 2024-ben továbbra is példátlan külföldi beavatkozással szembesült Oroszország és

megbízottjai részéről, különösen a 2024-es elnökválasztással és az uniós csatlakozásról tartott népszavazással összefüggésben.

2023-ban az EU és Moldova közötti biztonsági együttműködés még intenzívebbé vált. Ezen együttműködés egyik eleme a belső biztonság és a határigazgatás előmozdítására irányuló, 2022-ben elindított uniós moldovai támogató központ (a továbbiakban: uniós biztonsági központ). Az uniós biztonsági központ a következő kiemelt területekkel foglalkozott 2023-ban: a terrorizmus és az erőszakos szélsőségesség, a hibrid fenyegetések és a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem. 2023 májusában polgári KBVP-EU partnerségi misszió (EUPM) indult. Ennek megbízatása a moldovai biztonsági ágazat rezilienciájának fokozására terjed ki a válságkezelés és a hibrid fenyegetések területén. A tanácsadás és a képzés mellett a misszió egy célzott operatív támogatást nyújtó projektegységgel rendelkezik.

Az Europollal kialakított együttműködés folytatódott, és Moldovának érdemes fokozottabban kihasználnia a meglévő eszközök előnyeit. Moldova egy összekötő tisztviselőt küld az Europol központjába, az Europol pedig 2023 márciusa óta kiválasztott tisztviselőket küld Moldovába azzal a céllal, hogy operatív támogatást nyújtson és megossza a bevált gyakorlatokat, különösen a határokon átnyúló szervezett bűnözés területén. A tűzfegyverek, a kábítószerek és az emberkereskedelem elleni operatív fellépések végrehajtására az Europol közreműködésével, az EMPACT és az uniós biztonsági központ keretében került sor. Moldova az Europol módszertanát alkalmazta a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékeléséhez (SOCTA) annak érdekében, hogy nemzeti értékeléseket készítsen a súlyos és szervezett bűnözés általi, 2022. és 2023. évi fenyegetettségről. Az Europollal folytatott információcsere 2023-ban fokozódott. Moldova jelenleg az EMPACT 2024–2025-re vonatkozó operatív cselekvési terveit hajtja végre.

2023 márciusa és 2024 márciusa között a moldovai és uniós tagállambeli munkatársakból álló öt közös nyomozócsoport az Eurojust részvételével Moldovában és az érintett uniós tagállamokban is végrehajtott operatív fellépéseket. Moldova 2023 júliusában az Eurojusthoz delegált összekötő ügyészt nevezett ki hat hónapos időtartamra, amelyet később 2024. július 31-ig meghosszabbított.

Moldova 2023-ban rendkívül intenzív információcserét folytatott az Interpollal. Az ügynökség emellett számos képzési programot tartott a moldovai rendőrség személyzete számára.

Az uniós tagállamokkal kialakított kétoldalú együttműködés folytatódott. A Moldovának biztosított segítségnyújtás bűnüldözési képzést, műszaki szakértelmet, tudásmegosztást és speciális szoftverek rendelkezésre bocsátását foglalta magában. Három uniós tagállam együttműködött Moldovával a Délkelet-európai Bűnüldözési Központra (SELEC) irányuló együttműködés keretében, és számos együttes fellépést/nyomozást hajtott végre bűnüldöző és biztonsági hatóságokkal.

A korrupció elleni küzdelem területén 2023 októberében hatályba lépett a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló törvény, és Moldova 2023 decemberében elfogadta a 2024–2028 közötti időszakra vonatkozó nemzeti integritási és korrupcióellenes programot.

Moldova egy 2012. évi egyetértési megállapodás alapján, valamint az EU4MD II projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA-val.

5. Ajánlások

Moldova intézkedéseket hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. További előrelépésre van azonban szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

a) Moldova vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.

b) A szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések folytatása, különös figyelmet fordítva a tűzfegyver- és kábítószer-csempészet kezelésére, az emberkereskedelem elleni küzdelemre és a szervezett bűnözés pénzügyi vonatkozásaira.

MONTENEGRÓ

1. A vízumpolitika összehangolása

Montenegró 11 olyan országgal tart fenn vízummentességi rendszert, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján; közülük hét (Azerbajdzsán, Belarusz, Katar, Kína[29], Kuvait, Oroszország[30], Törökország) állandó vízummentességet élvez, további négynek (Egyiptom, Kazahsztán, Örményország, Szaúd-Arábia) az állampolgárai pedig április és október között szezonális jelleggel, turisztikai okokból léphetnek be vízummentesen Montenegróba.

Az Egyiptommal, Kazahsztánnal, Örményországgal, Szaúd-Arábiával és Üzbegisztánnal 2023 áprilisában bevezetett szezonális vízummentességek 2023. október 31-én hatályukat vesztették. Üzbegisztán kivételével 2024-ben mindezek a vízummentességek meghosszabbításra kerültek, és 2024. május 1-jétől és október 31-is hatályosak. A szezonális vízummentesség lehetővé teszi a fent említett négy ország állampolgárai számára, hogy bizonyos feltételek mellett – 30 nap időtartamra – vízum nélkül lépjenek be Montenegróba. Ezen túlmenően az Egyesült Arab Emírségekben legalább három évre szóló tartózkodási engedéllyel rendelkező egyes harmadik országbeli állampolgárok esetében is legfeljebb 10 napos szezonális vízummentességet vezettek be.

A montenegrói vízumpolitika és az uniós vízumpolitika összehangolásának hiánya hozzájárul a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló irreguláris migráció fokozott kockázatához. A Bizottság további előrelépést vár el Montenegrótól a vízumpolitika összehangolása terén. Montenegró a növekedési terv szerinti reformprogramja keretében kötelezettséget vállalt arra, hogy fokozottabban igazodik a vízumköteles országok uniós listájához, megvalósítja a jelenlegi vízumjóváhagyási rendszerben alkalmazott rendszerei és adatbázisai közötti interoperabilitást, megkezdi a biometrikus adatok gyűjtésére irányuló munkát, valamint további biztonsági intézkedéseket vezet be a harmadik országbeli állampolgárok vízummentes érkezésének előszűrésére.

A teljes körű összehangolásig Montenegrótól elvárt ideiglenes minimumintézkedés a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrése lenne.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A montenegrói állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2022 és 2023 között 11 %-kal csökkent: a 2022. évi 420 kérelemhez képest 2023-ban 375 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2023-ban stabil maradt (3 %) az előző évhez képest (4 %).

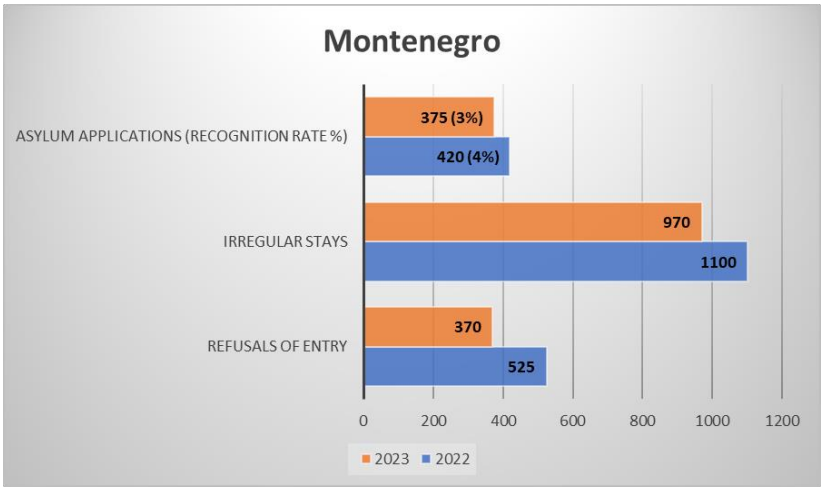
A tagállamok 2023-ban négy montenegrói állampolgár szabálytalan határátlépéséről számoltak be, szemben a 2022. évi egy esettel. 2023-ban 12 %-kal (a 2022. évi 1 100-ról 2023-ban 970-re) csökkent azon montenegrói állampolgárok száma, akikről megállapítást nyert, hogy szabálytalanul tartózkodnak a tagállamokban. 2023-ban 29,5 %-kal csökkent azon montenegrói állampolgárok aránya, akiknek

[29] Az érvényes úti okmánnyal rendelkező kínai állampolgárok – Montenegróba együtt belépő, ott együtt tartózkodó és onnan együtt kilépő – szervezett turistacsoportként legfeljebb 30 napig tartózkodhatnak Montenegróban, feltéve, hogy rendelkeznek fizetett utazási szolgáltatásegyüttest igazoló bizonyítékkal, valamint a származási vagy tranzitországba való visszatérést igazoló bizonyítékkal.

[30] Belarusz és Oroszország állampolgárai legfeljebb 30 napig tartózkodhatnak Montenegróban, az ezen országok által kiállított érvényes úti okmánnyal.

megtagadták a tagállamokba való beléptetését (2023-ban 370 esetben, 2022-ben pedig 525 esetben tagadták meg a beléptetést).

Az ország állampolgárai számára kiadott kiutasítási határozatok száma 7 %-kal (a 2022. évi 465-höz képest 2023-ban 425-re) csökkent, a visszaküldött személyek száma pedig 26 %-kal (a 2022. évi 290-hez képest 2023-ban 215-re) esett vissza. A visszaküldési arány a 2022. évi 62 %-ról 2023-ban 51 %-ra csökkent, ami megfordította az elmúlt évek pozitív tendenciáját.

Forrás: Eurostat

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Montenegró kielégítő módon együttműködött az EU-val a visszafogadás terén. 2023-ban a tagállamok nem számoltak be problémáról és nem nyújtottak be személyazonosítással és útiokmány-beszerzéssel kapcsolatos kérelmet, mivel megítélésük szerint az EU–Montenegró visszafogadási megállapodás vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtása eddig hatékony volt, és e tekintetben a Frontex nem igényel további segítségnyújtást.

Miután a Frontex a nyugat-balkáni partnerintézményekhez intézett éves felhívásában azt kérte, hogy megfigyelőként vegyenek részt a Frontex által irányított ország-munkacsoport ülésein[31], Montenegró megfigyelői státuszt kapott Algéria, Banglades, Marokkó és Irak ország-munkacsoportjában.

A nyugat-balkáni harmadik országokkal folytatott szoros visszafogadási együttműködésről is érkeztek beszámolók. Montenegrónak a közelmúltbeli tájékoztatási erőfeszítések ellenére jelenleg nincs visszafogadási megállapodása a migránsok fő származási országainak egyikével sem.

Ami a Frontexszel való együttműködést illeti, 2023 májusában Montenegró és az Európai Unió új, jogállásról szóló megállapodást írt alá a Frontex által végrehajtott műveleti tevékenységekről. A megállapodás lehetővé teszi közös műveletek szervezését és a Frontex határigazgatási csapatainak montenegrói bevetését. Ez többek között műveleti tevékenységek végrehajtását jelenti Montenegró területén lévő bármely határátkelőhelyen és Montenegró területének bármely pontján (nem csak az EU külső határán, mint korábban), ahol az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulatának tisztviselői a montenegrói határrendészeti tisztviselőkkel együtt határellenőrzési feladatokat látnak el, lehetőséget biztosítva végrehajtási hatáskörök gyakorlására. Folyamatban van egy

[31] A visszaküldéssel kapcsolatos információcsere céljából a tagállamok képviselőiből álló és általuk elnökölt (és a Frontex társelnökletével zajló) harmadik országspecifikus ülések.

munkamegállapodás kidolgozása, amelynek célja az EUROSUR-keret műveleti tevékenységekhez történő alkalmazásának irányítása. Az új megállapodás végrehajtása 2023. november 1-jén kezdődött meg a „2023. évi montenegrói közös szárazföldi művelet” elnevezésű, kiterjesztett közös művelettel. A 2024. évi közös művelet ezt azzal a lehetőséggel egészíti ki, hogy a Frontexszel együttműködésben eseti szárazföldi és tengeri határátkelőhelyek létesíthetők.

A Frontexszel folytatott szoros együttműködés tovább erősítette a montenegrói koordinációs központ kapacitását. A montenegrói koordinációs központ belső szervezetét továbbfejlesztették, valamint számos járművet és járőrhajót vásároltak, ami növelte a központ operatív kapacitását.

Montenegró folytatta integrált határigazgatási stratégiájának és „schengeni cselekvési tervének” végrehajtását. A schengeni cselekvési tervnek megfelelően folytatódott a határigazgatási berendezések fokozatos korszerűsítése.

Montenegró folytatta az együttműködést az EUAA-val a 2021. évi közös ütemterv keretében, amelynek érvényességi időtartamát a következő ütemterv lezárásáig meghosszabbították. A második ütemtervhez kapcsolódó igényfelmérésre 2024 tavaszán került sor. A Montenegró és az EUAA közötti intenzív együttműködés már jelentős eredményeket hozott az ütemterv végrehajtása révén, és vélhetően megerősítette Montenegró menekültügyi rendszerét.

Ami a menekültügy területén folytatandó további munkát illeti, Montenegró „A montenegrói integrált határigazgatási kapacitás megerősítését célzó egyedi intézkedés” elnevezésű – az EU által finanszírozott és az IOM által végrehajtott – projekt keretében a migránsok elektronikus azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer létrehozásán dolgozik.

4. Együttműködés a biztonság területén

Montenegró továbbra is aktívan együttműködött az Interpollal, az Europollal, a CEPOL-lal és az uniós tagállamokkal. Az Europollal folytatott nemzetközi rendőrségi együttműködés területén a 2023. évi erőfeszítések a nemzetközi kokainkereskedelem elleni küzdelemre, a szervezett bűnözői csoportok elleni küzdelemre – többek között a súlyos bűncselekmények és a korrupció elleni küzdelemre – összpontosítottak. Montenegró 2023-ban az EMPACT 10 operatív cselekvési terve keretében 54 operatív fellépésben vett részt. A SIENA-n keresztüli rendszeres információcsere folytatódott az Europollal. 2015 óta egy montenegrói összekötő tisztviselő teljesít szolgálatot az Europol központjában.

A csempészhálózatokra vonatkozó analitikai adatok és hírszerzési információk fejlesztése érdekében a Határrendészet Hírszerzési és Kockázatelemzési Osztályán belül létrejött az embercsempészés és a határokon átnyúló bűnözés visszaszorításával foglalkozó csoport. 2023-ban a határrendészet az illetékes ügyészekkel és a bűnügyi rendőrséggel együttműködésben operatív nyomozási cselekményeket indított, amelyek következtében számos új SIENA-ügy indult a Montenegró területén keresztül tevékenykedő migránscsempész-csoportokra irányuló nyomozás céljából.

Montenegró folytatja a nyugat-balkáni terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési tervhez tartozó EU–Montenegró végrehajtási rendelkezésekben foglalt intézkedések végrehajtását.

2023 novemberében Montenegró és az EU aktualizált kétoldalú megállapodást írt alá a nyugat-balkáni partnerek terrorizmus elleni küzdelemre irányuló közös cselekvési tervének végrehajtása céljából. Montenegró folytatja az egyes nyugat-balkáni partnerek terrorizmus elleni küzdelmére irányuló közös tevékenységeinek végrehajtását.

Montenegró az IPA8 projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA.

5. Befektetői állampolgársági programok

Amint az a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készült hatodik jelentésben szerepel, Montenegró befektetői állampolgársági programja 2022. december 31-én megszűnt, a montenegrói hatóságok azonban folytatták a megszüntetés dátuma előtt benyújtott állampolgársági kérelmek feldolgozását.

Montenegró 2023-ban 423 kérelmet dolgozott fel (423 kérelmező és 927 családtag esetében), és 701 személynek adott állampolgárságot. E 701 személy közül 396 az Oroszországi Föderáció, 65 pedig a Kínai Népköztársaság állampolgára. Más vízumköteles harmadik országok (Dél-Afrika, Törökország, Libanon, Pakisztán, India, Belarusz, Fülöp-szigetek, Indonézia, Kambodzsa, Kazahsztán, Malajzia, Nigéria, Szaúd-Arábia, Tunézia, Üzbegisztán) állampolgárságával rendelkező személyek montenegrói állampolgárságot szereztek. Montenegró arról számolt be, hogy minden olyan személy esetében, akiről megállapítást nyert, hogy montenegrói állampolgárságot szerzett, és szerepel a nemzetközi korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személyek jegyzékében, a kormány elkötelezett amellett, hogy eljárást indít a montenegrói állampolgárság törvény erejénél fogva történő elvesztéséért.

A Bizottság az összes függőben lévő kérelem feldolgozásáig továbbra is figyelemmel kíséri az ezzel kapcsolatos fejleményeket.

6. Ajánlások

Montenegró intézkedéseket hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. További előrelépésre van azonban szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

a) Montenegró vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával. A teljes körű összehangolásig Montenegrótól elvárt ideiglenes minimumintézkedésként biztonsági intézkedéseket kell bevezetni, többek között a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrését, akár operatív és/vagy igazgatási kezdeményezések (pl. határátkelőhelyeken), akár nemzeti jogszabályok révén.

b) Annak biztosítása, hogy a közelmúltban megszüntetett befektetői állampolgársági program keretében függőben lévő kérelmek előszűrése és feldolgozása a lehető legszigorúbb biztonsági előírásoknak megfelelően történjen, és a nemzetközi korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személyek részére az említett rendszer keretében megadott állampolgárságot visszavonják.

ÉSZAK-MACEDÓNIA

1. A vízumpolitika összehangolása

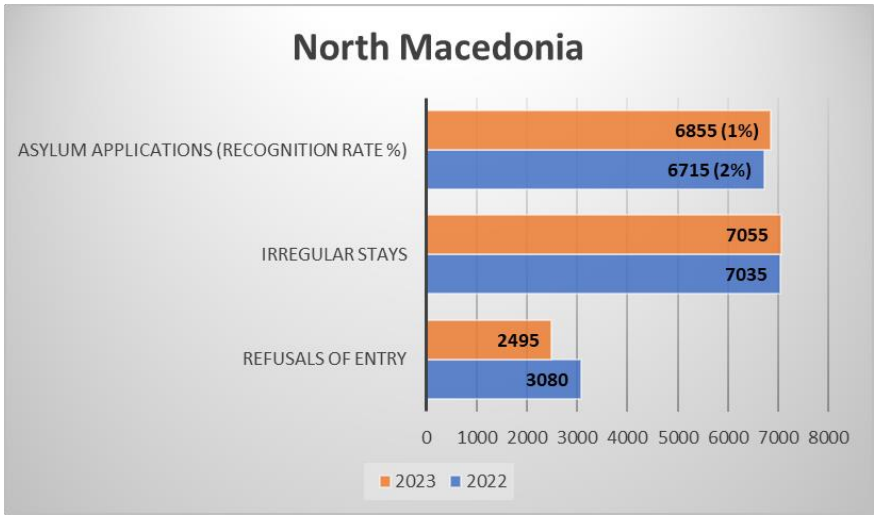
Észak-Macedónia továbbra is csak egy olyan harmadik országgal szemben alkalmaz vízummentességet, amely az EU esetében vízumkötelezettség alá esik: konkrétan Törökországgal szemben. Ez a helyzet nem változott a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készült hatodik jelentéshez képest. A vízumpolitika összehangolása területén való előrehaladás érdekében 2023-ban hozott valamennyi egyéb intézkedés 2024-ben is fennmaradt. Észak-Macedónia 2023 januárjában visszaállította a vízumkötelezettséget Botswana és Kuba állampolgáraival szemben. Azerbajdzsán állampolgárai számára az Észak-Macedóniába történő vízummentes belépést ideiglenesen engedélyező határozat 2023 márciusában lejárt, és azt nem hosszabbították meg.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

Az észak-macedón állampolgárok által az uniós tagállamokban 2023-ban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2 %-kal emelkedett: a 2022. évi 6 715 kérelemhez képest 2023-ban 6 855 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 1 % volt (szemben a 2022. évi 2 %-kal).

2023-ban uniós szinten 12 észak-macedón állampolgár szabálytalan határátlépéséről számoltak be, szemben a 2022. évi kilenc esettel. 2023-ban az előző évhez képest stabil maradt azon észak-macedón állampolgárok száma, akikről megállapítást nyert, hogy szabálytalanul tartózkodnak a tagállamokban: 2023-ban 7 055, míg 2022-ben 7 035 szabálytalan tartózkodást rögzítettek. A beléptetések megtagadásának száma 19 %-kal – a 2022. évi 3 080-ról 2023-ban 2 495-re – csökkent.

Az elmúlt évben először csökkent az észak-macedón állampolgároknak kiadott kiutasítási határozatok száma (2023-ban 3 015, szemben a 2022. évi 3 150-nel, ami 4 %-os csökkenést jelent), míg a visszaküldött személyek száma 20,5 %-kal nőtt (2023-ban 1 965 fő a 2022. évi 1 630 fővel szemben). A tagállamok jó együttműködésről számoltak be a visszaküldés és a visszafogadás terén: 2023-ban 65 %-kal nőtt a visszaküldési arány, szemben a 2022. évi 52 %-kal.

Forrás: Eurostat

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

A jogállásról szóló 2022. évi megállapodást követően Észak-Macedónia és a Frontex közötti határigazgatási együttműködés magas szintű, amely nem változott a jelentéstételi időszakban (a

megállapodást követően 2023-ban Frontex-tisztviselőket telepítettek Észak-Macedóniába). A jogállásról szóló megállapodás végrehajtása zökkenőmentes a Frontex észak-macedóniai közös műveletének megvalósítása keretében. A Frontex más közös műveleteiben, valamint a közös akciónapokon is rendszeres részvétel jellemző.

A tagállamok általában jó együttműködésről számoltak be a határigazgatás és a visszafogadás terén, még akkor is, ha a szárazföldi határokon javítani lehetne a teljesítményt, és a visszafogadás is javítható lenne mind az eredmények, mind az időzítés tekintetében.

A tagállamok 2023-ban nem kértek további segítségnyújtást a Frontextől a személyazonosítással és az úti okmányok beszerzésével kapcsolatban. Ez arra utalhat, hogy az EU–Észak-Macedónia visszafogadási megállapodás releváns aspektusainak végrehajtása hatékony. Miután a Frontex a nyugat-balkáni partnerintézményekhez intézett éves felhívásában azt kérte, hogy megfigyelőként vegyenek részt a Frontex által irányított ország-munkacsoport ülésein, Észak-Macedónia megfigyelői státuszt kapott Algéria, Banglades, Marokkó és Irak ország-munkacsoportjában.

Az EUSO és Észak-Macedónia által a 2023–2025 közötti időszakra elfogadott együttműködési ütemterv harmadik generációja érvényben van, és a menekültügyi és befogadási rendszer megerősítésének továbbra is fontos eszköze.

Észak-Macedónia 2024 októberében megfigyelő országként csatlakozott az Európai Migrációs Hálózathoz (az uniós migrációs és menekültügyi szakértők hálózatához).

4. Együttműködés a biztonság területén

Az Europollal folytatott együttműködés és információcsere szintje jó, és 2023 folyamán fokozódott. 2015 óta egy észak-macedóniai összekötő tisztviselő teljesít szolgálatot az Europolnál. Észak-Macedónia bűnüldöző hatóságai tájékoztatást nyújtanak a lefoglalt fegyverekről és a letartóztatott gyanúsítottakról, és kérésre visszajelzést adnak a műveleti tevékenységek során. Észak-Macedónia az EMPACT-ban is részt vesz.

Az Észak-Macedónia és az Europol között folytatott, büntetőjogi szakterületek szerinti rendszeres információcsere 2022-höz képest jelentős növekedést mutatott 2023-ban. A SIENA és a CT SIENA alkalmazáson keresztüli információcsere szintén fokozódott (az utóbbi 38 %-kal 2022-höz képest). Észak-Macedónia továbbra is részt vett az Europol előző években indított elemzési projektjeiben, 2023 és 2024 között pedig három további projekthez csatlakozott.

Észak-Macedónia Europolhoz rendelt összekötő tisztviselője a tárgyidőszakban aktívan részt vett a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos heti értekezleteken.

Észak-Macedónia az IPA8 projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA-val.

5. Befektetői állampolgársági programok

Az észak-macedón állampolgárságról szóló törvény bármilyen előzetes tartózkodási követelmény nélkül lehetővé teszi az állampolgárság megszerzését azon személyek számára, akik az ország számára „különleges gazdasági érdeket” képviselnek. 2023-ban és 2024-ben ez a törvény nem módosult. 2023-ban nem hoztak határozatot különleges gazdasági érdeken alapuló állampolgárság iránti kérelmek tárgyában, noha öt kérelmet benyújtottak, amelyek értékelése folyamatban van. A Bizottság ismételten hangsúlyozza, hogy e törvény végrehajtása nem vezethet az állampolgárság befektetés ellenében történő szisztematikus megadásához, mivel ez a gyakorlat alkalmas a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó uniós eljárás kijátszására és az ennek részét képező, egyéni migrációs és

biztonsági kockázatra vonatkozó mélyreható értékelés megkerülésére, és ezért hatással lehet a vízummentességi rendszerre.

6. Ajánlások

Észak-Macedónia intézkedéseket hozott a korábbi bizottsági ajánlások többségének a teljesítése érdekében. További előrelépésre van azonban szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

a) Észak-Macedónia vízumpolitikájának teljes körű összehangolása a vízumköteles országok uniós listájával. A teljes körű összehangolásig Észak-Macedóniától elvárt ideiglenes minimumintézkedésként be kell vezetni a harmadik országbeli állampolgárok vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrését, akár operatív és/vagy igazgatási kezdeményezések (pl. határátkelőhelyeken), akár nemzeti jogszabályok révén.

b) Annak biztosítása, hogy a különleges gazdasági érdekről szóló törvény hatálya alá tartozó, állampolgárság iránti kérelmek intézése a kérelmezők alapos háttérellenőrzésével történjen, és tartózkodás attól, hogy különleges gazdasági érdek fennállása esetén szisztematikusan lehetővé tegyék az állampolgárság megszerzését.

SZERBIA

1. A vízumpolitika összehangolása

Szerbia vízummentességi rendszert alkalmaz 16 olyan országgal, amely szerepel a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Bahrein, Belarusz, Indonézia, Jamaica, Katar, Kazahsztán, Kína, Kirgizisztán, Kuvait, Mongólia, Omán, Oroszország, Örményország, Suriname és Törökország.

Annak érdekében, hogy vízumpolitikáját 2022 októbere és 2023 áprilisa között jobban összehangolja az EU vízumpolitikájával, Szerbia úgy döntött, hogy teljes vízumrendszert vezet be Bolívia, Burundi, Bissau-Guinea, Kuba, India és Tunézia állampolgárai számára.

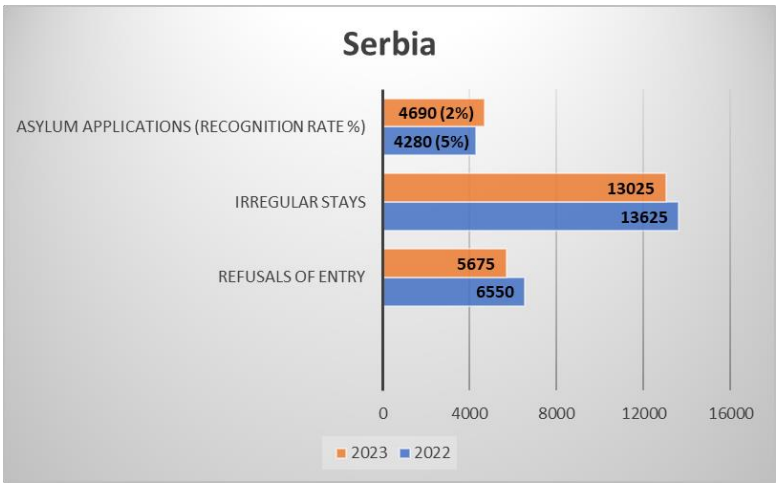
Szerbia 2023 novemberében elfogadta a vízumrendszer uniós vízumpolitikával való összehangolására vonatkozó tervet, amelyben pontosította, hogy az EU-ban vízumkötelezettség alá eső országok tekintetében Szerbia uniós csatlakozása előtt egy évvel vagy hat hónappal végzi el az összehangolást. Mindazonáltal, mivel a vízumpolitika összehangolásának hiánya növeli az EU-ba irányuló irreguláris migráció kockázatát a nyugat-balkáni útvonalon, a Bizottság gyorsabb előrelépést vár el Szerbiától a vízumpolitika összehangolása terén. Szerbia a növekedési terv szerinti reformprogramja keretében kötelezettséget vállalt arra, hogy fokozottabban igazodik a vízumköteles országok uniós listájához. A teljes körű összehangolásig Szerbiától elvárt ideiglenes minimumintézkedés a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrése.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

2023-ban szerb állampolgárok 4 690 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, ami 2022-höz képest (4 280) 9,5 %-os növekedést jelent – ez megfelel az előző évek tendenciájának. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya a 2022. évi 5 %-ról 2023-ban 2 %-ra csökkent.

Az EU külső határait szabálytalanul átlépő szerb állampolgárok száma a 2022. évi 32 főről 2023-ban 34 %-kal, 21 főre csökkent. Továbbra is csökkenő tendenciát mutatott azon szerb állampolgárok száma, akikről megállapítást nyert, hogy szabálytalanul tartózkodnak a tagállamokban: 2023-ban 13 025 fő, szemben a 2022. évi 13 625 fővel (4 %-os csökkenés). 2023-ban ugyanez a tendencia érvényesült azon szerb állampolgárok száma tekintetében, akiktől megtagadták a beléptetést, számuk 13 %-kal csökkent (2022-ben 6 550, míg 2023-ban 5 675 fő esetében).

A szerb állampolgárok számára kiadott kiutasítási határozatok száma 4 %-kal emelkedett (2023-ban 5 835, szemben a 2022. évi 5 630-cal). Hasonlóképpen, a visszaküldött személyek száma 5 %-kal nőtt (2023-ban 3 505, szemben a 2022. évi 3 245-tel), a visszaküldési arány pedig a 2022. évi 58 %-ról 2023-ban 60 %-ra emelkedett.

Forrás: Eurostat

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Szerbia továbbra is pozitív szerepet vállalt a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtásában. Szerbia 2023-ban folytatta a 2022–2027 közötti időszakra vonatkozó, új integrált határigazgatási stratégia, valamint a 2022–2024 közötti időszakra vonatkozó cselekvési terv végrehajtását. Szerbia arra irányuló erőfeszítései, hogy 2023 októbere óta különleges rendőrségi műveletekkel biztosítsa határait és fellépjen a migránscsempészek ellen, széles körű elrettentő hatást fejtettek ki a térségben, jelenleg enyhítik a nyomást és befolyásolják a migrációs útvonalakat. A Bosznia-Hercegovina–Horvátország folyosó felé való elmozdulás figyelhető meg, amely főként a Szerbián való áthaladás nehézségeinek, valamint annak tudható be, hogy az embercsempészek műveletei fokozatosan igazodnak az új helyi realitáshoz.

Szerbia a migráció és a határigazgatás területén továbbra is együttműködött a Frontexszel egy munkamegállapodás és a jogállásról szóló megállapodás alapján; ez utóbbi lehetővé teszi az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulatához tartozó, végrehajtási hatáskörökkel rendelkező tisztviselők közös műveletek keretében történő bevetését. 2024. június 25-én sor került egy új, jogállásról szóló megállapodás aláírására. A Frontex Belgrádban állomásozó összekötő tisztviselője Szerbiára, Bosznia-Hercegovinára és Montenegróra kiterjedő regionális megbízatással rendelkezik. A Frontex és a részt vevő uniós tagállamok folytatták a készenléti alakulat tisztviselőinek a Bulgáriával és Magyarországgal közös szerb szárazföldi határszakaszokra telepítését.

Szerbia folytatta együttműködését az EUSO-val. Az EUAA-val való együttműködés alapját képező „ütemtervet” 2023-ra meghosszabbították. Kidolgozásra került a 2024–2026 közötti időszakra vonatkozó harmadik együttműködési ütemterv, amelynek végleges jóváhagyása folyamatban van.

Szerbia 2023 márciusában megfigyelő országként csatlakozott az Európai Migrációs Hálózathoz (az uniós migrációs és menekültügyi szakértők hálózatához).

Szerbia kétoldalú/többoldalú megállapodások alapján folytatta az együttműködést az uniós tagállamokkal a migráció és a határigazgatás területén. Az együttműködés például berendezésekre/technikai segítségnyújtásra, információcserére/statisztikákra (többek között a hamisított okmányokra és a határokon átnyúló bűnözésre vonatkozó jelentésekre), kockázatelemzésre, közös határőrségi járőrszolgálatokra (1 342 ilyen járőrszolgálat valósult meg Bulgáriával, Horvátországgal, Magyarországgal és Romániával), képzésekre stb. terjedt ki. 2023-ban (egy 2022. novemberi megállapodás alapján) elindult a Szerbia-Ausztria-Magyarország háromoldalú kezdeményezés azzal a céllal, hogy – egy osztrák, magyar és szerb személyzetből álló közös

munkacsoport létrehozásával, valamint a három ország által biztosított eszközök összevonásával – megerősítsék a Szerbia Észak-Macedóniával közös határán végzett ellenőrzéseket.

A visszafogadás tekintetében a Frontex és az uniós tagállamok összességében jó együttműködésről számoltak be Szerbiával. Ami azonban a harmadik országbeli állampolgárok visszaküldését illeti (a legtöbb visszaküldés Afganisztán, Marokkó és Szíria állampolgárait érintette), a szerb hatóságok az uniós tagállamok által benyújtott kérelmeknek csak a felét fogadták el (2 198-ból 1 090-et).

4. Együttműködés a biztonság területén

Szerbia továbbra is szoros együttműködést folytatott az Europollal, különösen a súlyos bűncselekmények, a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelem területén. Szerbia összekötő tisztviselőt állomásoztat az Europol központjában. Az Europol koordinációja mellett az uniós tagállamokkal folytatott operatív együttműködés intenzív volt, többek között az Európa és Latin-Amerika között szexuális kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó közös nyomozócsoportok és célzott többnemzetiségű munkacsoportok – például a RAPAX operatív munkacsoport – keretében.

Szerbia továbbra is részt vett az EMPACT-ban. Az Europollal folytatott együttműködés fontos része a SIENA-n keresztüli rendszeres információcsere. A szerb rendőrség ezenfelül továbbra is szolgáltatott információkat az Europol adatbázisaihoz és elemzési projektjeihez; a szerb hozzájárulások száma 2023-ban 10 %-kal nőtt 2022-höz képest.

Szerbia 2023-ban – képzések és személyzeti csereprogramok keretében is – igen intenzív együttműködést folytatott a CEPOL-lal: a kiberbűnözésre, a kriptovalutákra, az álhírekre/dezinformációra és a rendőrség személyzetének digitális készségeire helyezett hangsúllyal.

Az Eurojust és Szerbia büntetőügyekben folytatott együttműködése továbbra is szoros volt, különösen a szerb összekötő ügyész közreműködésével. Szerbia részt vett az Eurojust által támogatott közös nyomozócsoportokban is.

Szerbia továbbra is szoros együttműködést folytatott az Interpollal a biztonság területén. Intenzív együttműködés folyt a szomszédos uniós tagállamokkal – különösen Horvátországgal és Romániával – a határ menti területeken elkövetett súlyos bűncselekmények, többek között a migránscsempészés, valamint a kábítószer-, fegyver- és lőszercsempészet tekintetében.

Szerbia egy 2020. évi munkamegállapodás alapján, valamint az IPA8 projekt keretében folytatta együttműködését az EUDA-val.

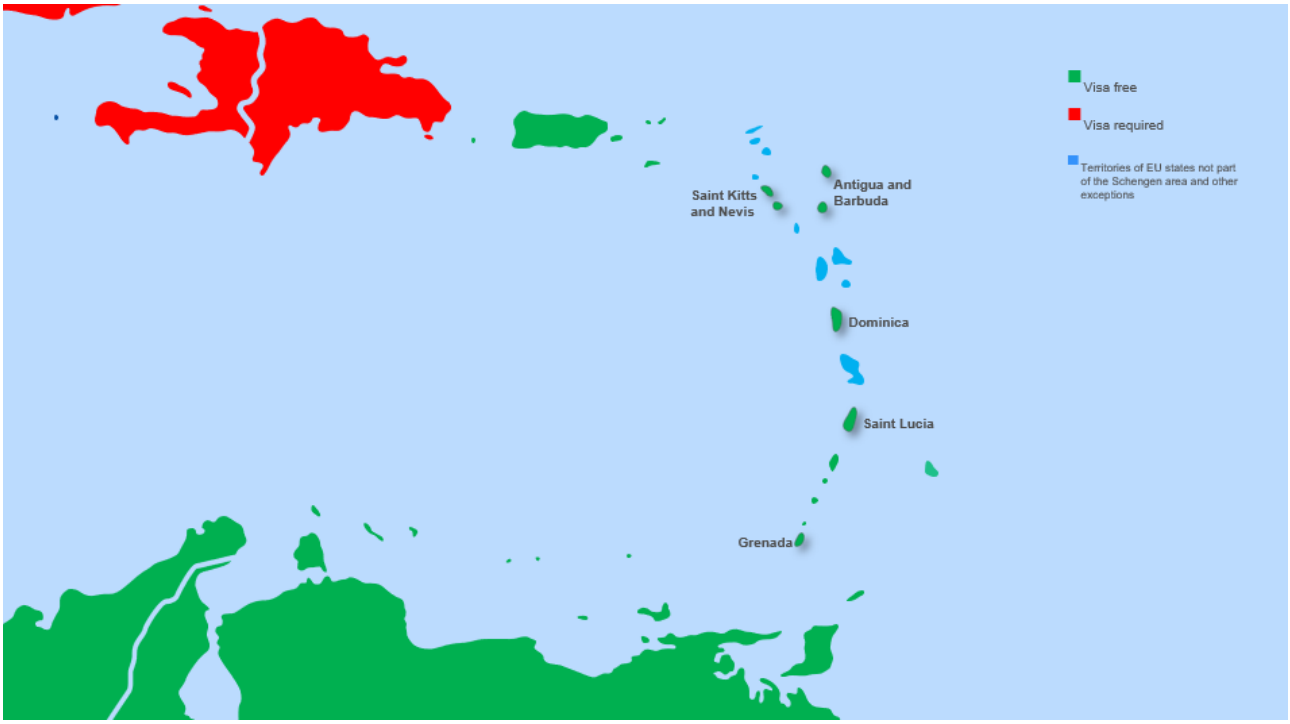
5. Ajánlások

Szerbia intézkedéseket hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. További előrelépésre van azonban szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

a) Szerbia vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával. A teljes körű összehangolásig Szerbiától elvárt ideiglenes minimumintézkedésként be kell vezetni a harmadik országbeli állampolgárok – különösen a biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatot jelentő országok állampolgárai – vízummentes érkezésének szigorúbb előszűrését, operatív és/vagy igazgatási kezdeményezések révén (pl. határátkelőhelyeken).

b) Az EU–Szerbia visszafogadási megállapodás harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó szakaszának teljes körű végrehajtása.

II. A KARIB-TÉRSÉG KELETI RÉSZE

A Bizottság 2020 óta együttműködik a befektetői állampolgársági programokat működtető öt, vízummentes kelet-karibi országgal (**Antigua és Barbuda, Dominika, Grenada, Saint Kitts és Nevis,** valamint **Saint Lucia**) azzal a céllal, hogy releváns információkat és adatokat szerezzen ezekről a programokról.

Mind az öt ország különböző befektetői állampolgársági programokat működtet, amelyek főként az állami költségvetéshez való közvetlen hozzájárulásokból vagy nagyszabású infrastrukturális, közüzemi vagy ingatlanprojektekbe történő befektetésekből állnak. Az első alternatíva általában olcsóbb, míg az ingatlancélú alternatíva általában drágább. Az állampolgárság kérelmezésének folyamata, valamint az átvilágítás és a biztonsági előszűrés hasonló az öt országban, öt fő lépésből áll:

1) engedéllyel rendelkező értékesítési ügynököket bíznak meg azzal, hogy harmadik országokban találjanak érdeklődő befektetőket;
2) az érdeklődő befektetők a kérelmüket felhatalmazott helyi ügynökök közreműködésével adják be, akik benyújtják a kérelmeket és az igazoló okmányokat a befektetői állampolgársággal foglalkozó egységhez;
3) háromrétegű ellenőrzési eljárást folytatnak a pénzeszközök eredetére (bankok általi ellenőrzés), a kérelmezők személyazonosságára, biztonságára és hírnevére (nemzetközi átvilágítási cégek általi ellenőrzés), valamint a biztonsági és bevándorlási kockázatokra vonatkozóan (a CARICOM Bűncselekményekkel és Biztonsággal Foglalkozó Végrehajtó Ügynökségének Közös Regionális Kommunikációs Központja általi ellenőrzés);
4) a fent említett ellenőrzések alapján a befektetői állampolgársággal foglalkozó egység jóváhagyja vagy elutasítja a kérelmet;
5) a jóváhagyott kérelmek esetében az állampolgárság megadására vonatkozó jogerős határozatot az illetékes miniszter hozza meg.

Ahogyan a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló, 2023. októberi hatodik jelentésben szerepel, a Bizottság értékelése több, arra utaló információt tartalmaz, hogy az öt ország előszűrési és ellenőrzési eljárásai nem feltétlenül elég alaposak ahhoz, hogy biztosítsák az olyan személyek

kérelmének elutasítását, akik az említett országok állampolgárságának megszerzését – és következésképpen az EU-ba való vízummentes belépést – követően potenciális biztonsági kockázatot jelenthetnek az EU számára.

Az öt ország egyike sem ír elő az országon belüli tartózkodásra vagy akár fizikai jelenlétre vonatkozó kötelezettséget az állampolgárság megadása előtt[32]. Ez azt jelenti, hogy a sikeres kérelmezők biometrikus adatait nem veszik nyilvántartásba. Végezetül, különböző mértékben mind az öt ország lehetővé teszi, hogy a sikeres kérelmezők a befektetői állampolgárság megszerzése után nevet változtassanak. Ez Antigua és Barbudán, valamint Dominikán az állampolgárság megszerzését követő öt év elteltével, Grenadában pedig egy év elteltével engedélyezett. Grenadában egy év elteltével. A régi név azonban továbbra is szerepel az útlevélben az „Észrevételek” rovatban.

A hatodik jelentés közzététele óta valamennyi ország programjai esetében **tovább emelkedett a sikeres kérelmezők száma, míg az elutasítások száma továbbra is viszonylag alacsony** annak ellenére, hogy egyes országokban növekvő tendencia figyelhető meg. Az alábbi táblázat az öt ország által a Bizottságnak szolgáltatott adatokat tartalmazza[33].

	Antigua és Barbuda	**Dominika**	**Grenada**	**Saint Kitts és Nevis**	**Saint Lucia**
Beérkezett kérelmek összesen	3 719 (2014–2022) 685 (2023) 739 (2024. június 30-ig)	13 161 (2015–2022) 2023-ban 4 068 2024-ben 2 981 (június 30-ig)	3 151 (2014–2022) 1 251 (2022) 2 297 (2023) 138 (2024. július 31-ig)	17 668 (2015–2022) 1 987 (2023) 98 (2024. június 30-ig)	2 013 (2015–2022) 4 076 (2023) 1 226 (2024. április 30-ig)
Elutasítások	157 (2014–2022) 24 (2023) 23 (2024)	420 (2019–2022) 210 (2023) 180 (2023)	204 (2015–2022) 59 (2023) 34 (2024)	532 (2015–2022) 207 (2023) 4 (2024)	70 (2015–2022) 28 (2023) 81 (2024)
Összes kiállított útlevél	**7 205** (2014–2022) **1 191**(2023) **198** (2024. június 30-ig)	**34 596** (2018–2022, *a 2022. évi adatok ellenőrzése folyamatban*) **9 539** (2023) **5 484** (2024. június 30-ig)	**6 479** (2014–2022) 2023–2024: N/A	**35 577** (2015–2022) 2023–2024: N/A	N/A

[32] Antigua és Barbuda bevezette azt a kötelezettséget, hogy az állampolgárság megadását követő három éven belül látogatást kell tenni az országban, más országok pedig mérlegelik egy hasonló kötelezettség bevezetését.

[33] Az adatkészlet nem teljes, és számos következetlenséget mutat. Az összes kérelem száma gyakran alacsonyabb a kiállított útlevelek teljes számánál, mivel a kérelmek egynél több személyre is vonatkozhatnak (pl. egy négyfős családra vonatkozó sikeres kérelem egy kérelemnek számít, de négy útlevél kiállítására került sor).

A sikeres kérelmezők között továbbra is főként olyan **állampolgárok vannak, akiknek egyébként vízumra lenne szükségük az EU-ba való belépéshez**. A beérkezett információk szerint 2023–2024-ben a sikeres kérelmezők többek között leginkább iráni (1 918), kínai (1 099), szíriai (747), iraki (425), nigériai (308) és libanoni (149) állampolgárok voltak[34]. Az Ukrajna elleni orosz agressziót követően mind az öt ország felfüggesztette az orosz és belarusz állampolgárok kérelmeinek vizsgálatát. Grenadában azonban 2023-ban még mindig jelentős számú (körülbelül 2 300) orosz állampolgár által benyújtott kérelem volt elbírálás alatt, amelyeket 2024-ben dolgoztak fel[35].

A hatodik jelentés közzétételét követően **a Bizottság szakpolitikai és technikai szinten is folytatta az együttműködést az öt országgal**. A Bizottság 2024. január 12-én az öt ország miniszterelnökeivel magas szintű találkozót tartott, amelyet bizottsági szolgálatoknak a térségbe delegált, 2024. januári technikai tényfeltáró missziója és írásbeli információcserék követtek.

A misszió és a kapott naprakész információk megerősítették a hatodik jelentésben ismertetett főbb aggályok többségét, azaz azt, hogy **a befektetői állampolgársági programok nem lehetnek biztonsági kockázattól mentsek**, és hogy ezek a programok gazdasági és politikai jelentőséggel bírnak az öt ország számára.

Ugyanakkor az elmúlt hónapokban mind az öt ország láthatóan egyre inkább felismerte, hogy meg kell erősíteni átvilágítási és biztonsági előszűrési rendszereit, és nyitottságot tanúsított a nemzetközi partnerei támogatásával megvalósítandó jelentős fejlesztések iránt. 2024 első hónapjaiban az öt ország **a rendszereik biztonságosabbá tételére irányuló együttműködéshez keretet biztosító egyetértési megállapodást írt alá**. Az egyetértési megállapodásnak megfelelően az öt ország úgy döntött, hogy a minimális befektetési díjat 200 000 USD-ra hangolja össze. Antigua és Barbuda, Dominika, Grenada és Saint Lucia esetében ez 100 %-os növekedést jelentett (a korábbi 100 000 USD küszöbértékhez képest). Az egyetértési megállapodás a kérelmezőkkel kapcsolatos információk megosztására, fokozott átláthatósági intézkedések végrehajtására, regionális szabályozó hatóság létrehozására, biztonsági előszűrési keretrendszerük megerősítésére, valamint az ügynökökre, a rendszerek marketingjére és promóciójára vonatkozó közös normák megállapítására vonatkozó kötelezettségvállalást is tartalmazott.

A Bizottság továbbra is szorosan együtt fog működni az öt kelet-karibi országgal, és a fent említett reformok végrehajtását a vízumrendelet 8. cikke (2) bekezdésének d) pontja szerinti jelenlegi jogi keret alapján értékeli, amely a tagállamok közrendjét vagy belső biztonságát fenyegető fokozott kockázat vagy közvetlen veszély növekedése esetén előírja a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus aktiválását. A felülvizsgált vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus elfogadását követően a Bizottság az új szabályok alapján kiigazítja értékelését. A Bizottság értékelése minden körülmények között továbbra is megfelelően figyelembe veszi az EU és az érintett harmadik országok közötti általános kapcsolatokat, valamint az általános politikai környezetet.

---

[34] Érdemes megjegyezni, hogy az e bekezdésben az egyes harmadik országokra vonatkozóan közölt számadatok a kelet-karibi országok által a legtöbb sikeres kérelmet benyújtó öt ország állampolgáraira vonatkozóan benyújtott adatokon alapulnak. Ezért lehetséges, hogy az egyes harmadik országokra vonatkozó tényleges számadatok valamivel magasabbak, mint az ezen adatgyűjtés alapján közölt számadatok (azaz előfordulhat, hogy a szóban forgó országok állampolgárai közül néhány ország állampolgárai nem feltétlenül kerültek be az egy vagy több kelet-karibi országban a legtöbb sikeres kérelmet benyújtó öt ország állampolgárai közé). Az iráni állampolgárok itt közölt összes kérelmet csak Dominika dolgozta fel.

[35] Grenada arról adott tájékoztatást, hogy 2024. szeptember 16-i állapot szerint 87 orosz kérelem várt felülvizsgálatra.

III. LATIN-AMERIKA

A 2023. májusi vízumközleményben[36] kiemelt egyik legfontosabb kihívás a **vízummentességet élvező harmadik országok állampolgárai által benyújtott menedékjog iránti kérelmek** növekvő száma volt. A vízummentességet élvező országok állampolgárai által benyújtott menedékjog iránti kérelmek esetében gyakran **alacsony az elismerő menekültügyi határozatok aránya**, ami jelentős terhet ró a tagállamok menekültügyi rendszereire: az EU-ban 2015 és 2023 között benyújtott menedékjog iránti kérelmek mintegy 20 %-át (több mint 1,2 milliót) az EU-ba vízummentesen utazó harmadik országbeli állampolgárok nyújtották be. Ez egy olyan időszakban történik, amikor egyes tagállamok befogadókapacitása a geopolitikai fronton kialakult több válságos helyzet, valamint különösen amiatt véges, hogy integrálni kell azt a rengeteg, átmeneti védelemben részesülő személyt, aki Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja miatt talált menedéket az EU-ban, valamint a világ más részeiről folyamatosan érkező irreguláris migránsokat.

Az EU szomszédságában lévő országokon kívül, amelyekről rendszeresen beszámolnak a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló jelentések, az elmúlt években néhány uniós tagállam a vízummentességet élvező latin-amerikai országokból érkező menedékkérők számának növekvő tendenciájával szembesül, ahogyan az alábbi táblázatokban is látható. 2015 és 2024 első negyedéve között a latin-amerikai térség vízummentességet élvező országainak állampolgárai által benyújtott menedékjog iránti kérelmek száma jelentősen nőtt, melynek következtében olyan helyzet állt elő, hogy ezen országok állampolgárai **a vízummentesen utazó harmadik országbeli**

[36] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU vízummentességi rendszereinek nyomon követéséről, COM(2023) 297 final.

állampolgárok által benyújtott összes menedékjog iránti kérelem felét (a mintegy 1,2 millió kérelemből mintegy 600 000-et) képviselik.

1. táblázat – Első menedékkérelmek, 2015. január-2024. július – Forrás: Eurostat

Ország	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024. január-július
Costa Rica	10	5	15	20	60	40	20	80	115	120
Salvador	555	1765	2965	5040	9070	4230	1830	3580	2880	1540
Guatemala	20	40	85	230	620	500	265	440	545	260
Honduras	220	475	1325	2770	7245	5670	2360	3260	4030	1580
Mexikó	75	50	80	125	200	160	135	260	335	195
Nicaragua	45	65	165	1890	6530	3900	1365	2780	3235	1545
Panama	5	5	10	15	55	50	60	125	170	85
Argentína	15	20	35	100	340	450	325	810	1475	985
Brazília	90	205	290	670	1605	1650	795	1555	1775	1245
Chile	35	50	50	105	225	300	195	370	600	385
Kolumbia	270	1050	3935	10045	31850	29055	13140	42420	62015	31845
Paraguay	15	15	30	80	375	370	250	740	1085	735
Peru	145	150	550	1515	6810	6140	3055	12685	23035	16135
Uruguay	0	10	20	30	110	170	140	110	200	110
Venezuela	775	4690	12985	22195	44770	30325	17380	50050	67085	41740
ÖSSZESEN	2275	8595	22540	44830	109865	83010	41315	119265	168580	98505

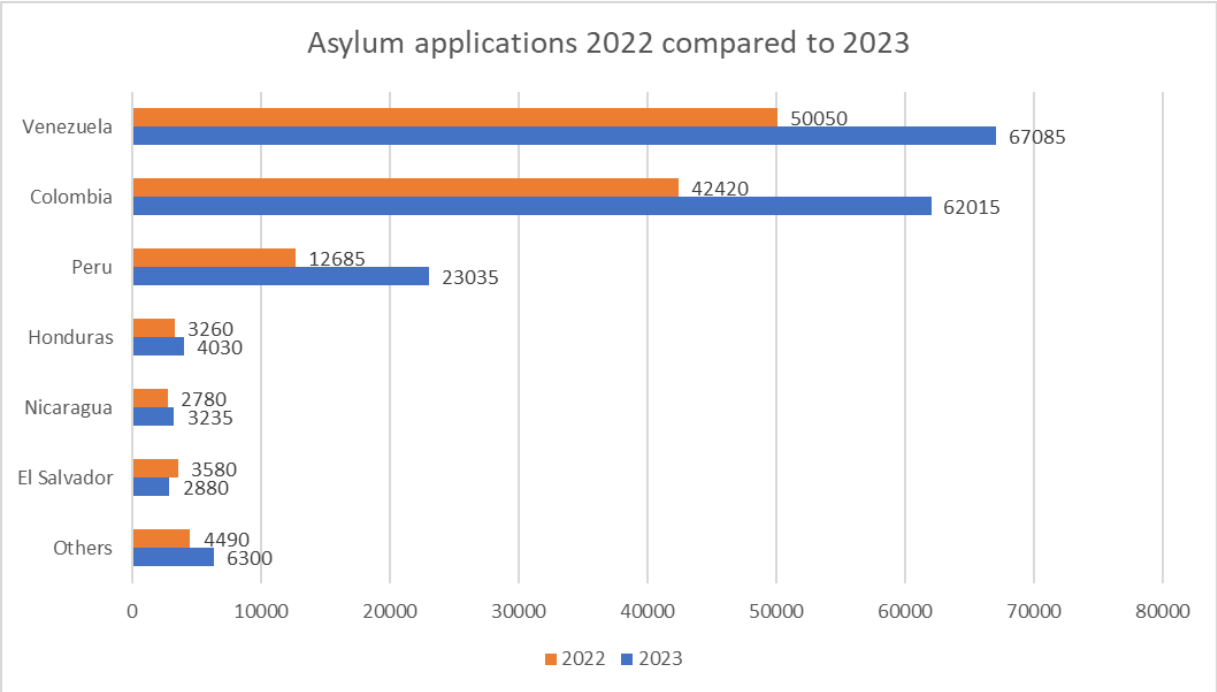
Ország	Tárgyév	Beléptetés megtagadása	Jogellenes tartózkodások	Menedékjog iránti első kérelmek	Elismerő menekültügyi határozatok aránya[37]
Argentína	**2022**	350	1 110	810	2 %
	2023	335	1 285	1 475	4 %
Brazília	**2022**	2 825	4 565	1 555	8 %
	2023	2 380	4 990	1 775	9 %
Chile	**2022**	180	620	370	5 %
	2023	210	700	600	4 %
Kolumbia	**2022**	3600	9 800	42 420	6 %
	2023	3655	14 260	62 015	6 %
Costa Rica	**2022**	20	75	80	0 %
	2023	20	85	115	11 %
Salvador	**2022**	165	650	3 580	31 %
	2023	130	720	2 880	31 %
Guatemala	**2022**	115	285	440	17 %
	2023	105	260	545	32 %
Honduras	**2022**	515	2 405	3 260	17 %
	2023	475	2490	4 030	23 %
Mexikó	**2022**	190	695	260	12 %
	2023	235	730	335	18 %
Nicaragua	**2022**	425	1 325	2 780	25 %
	2023	370	1080	3 235	52 %
Panama	**2022**	25	35	125	14 %
	2023	25	40	170	6 %
Paraguay	**2022**	725	1 265	740	5 %
	2023	460	1800	1 085	3 %
Peru	**2022**	1 155	3 650	12 685	5 %
	2023	990	4 755	23 035	5 %
Uruguay	**2022**	30	190	110	3 %
	2023	25	220	200	5 %
Venezuela	**2022**	250	2 000	50 050	4 %
	2023	405	2 175	67 085	3 %[38]
ÖSSZESEN/ÁTLAG (%)	**2022**	10 555	28 670	119 265	10 %
	2023	9 835	35 590	168 580	14 %

[37] Az elismerő menekültügyi határozatok aránya magában foglalja az EU által szabályozott védelmi formákat (menekült jogállás és kiegészítő védelem), és kizárja a nemzeti védelmi formákat (humanitárius okok). Kiszámítása a (menekült jogállást vagy kiegészítő védelmet biztosító) elsőfokú pozitív határozatok számának a kiadott határozatok teljes számával történő elosztásával történik.

[38] 2023-ban az elsőfokú határozatok 91 %-a eredményezett nemzeti humanitárius jogállást venezuelai kérelmezőknek (2022-ben 72 %).

2023-ban a tizenöt érintett ország állampolgárai **168 580 kérelmet** nyújtottak be, szemben a 2022. évi 119 265 kérelemmel. Ez **egy év alatt több mint 40 %-os növekedést** jelent.

Noha a térség mind a tizenöt, vízummentességet élvező országának állampolgárai nyújtottak be menedékjog iránti kérelmet, Venezuela, Kolumbia és Peru állampolgárainak száma a legmagasabb és növekvő tendenciát mutat, őket Honduras, Nicaragua és Salvador állampolgárai követik. A többi ország állampolgárainak száma alacsonyabb és kevésbé markánsan növekvő tendenciájú, ezért jelenleg nem vetnek fel konkrét aggályokat[39].

Forrás: Eurostat

Ami **Venezuelát** illeti, a venezuelai állampolgárok által a tagállamokban az elmúlt három évben benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek száma folyamatosan nő, évente több mint 50 000 kérelmet nyújtottak be. 2023-ban 69 540, míg 2022-ben 52 075 kérelmet nyújtottak be. A Bizottság elismeri, hogy ezek a tendenciák összefüggnek Venezuela jelenlegi politikai és gazdasági helyzetével, és emlékeztet az EU azon kötelezettségvállalására, hogy nemzetközi partnereivel együtt támogat egy békés, demokratikus és inkluzív, venezuelai irányítású megoldást az országban kialakult válság megszüntetésére.

Ami **Kolumbiát** illeti, kolumbiai állampolgárok 2023-ban 63 310 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, ami 2022-höz (43 370) képest 46 %-os növekedést jelent. A Bizottság elismeri, hogy ezek a tendenciák azzal is összefüggnek, hogy Kolumbia közel 3 millió venezuelai menekültet és migránst fogad be. A közös közleményben foglaltaknak megfelelően az EU továbbra is támogatni fogja Kolumbiát és a térséget e migrációs válság kezelésében.

Ami **Perut** illeti, 2022 és 2023 között a tagállamokban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek száma drasztikusan, 81 %-kal emelkedett: 2023-ban 23 280 kérelmet nyújtottak be, szemben a

[39] Bár a beléptetés megtagadása és a jogellenes tartózkodások tekintetében a térségben Brazília állampolgárainak száma az egyik legmagasabb, ezt a nagyobb lakossággal arányosan kell figyelembe venni.

2022. évi 12 880 kérelemmel.

Ami **Hondurast** illeti, 2023-ban 4 065 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, szemben a 2022. évi 3 335 kérelemmel, ami 18 %-os növekedést jelent.

Ami **Nicaraguát** illeti, 2023-ban 3 340 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, szemben a 2022. évi 2 855 kérelemmel, ami 15 %-os növekedést jelent.

Ami **Salvadort** illeti, 2023-ban 3 060 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, szemben a 2022. évi 3 770 kérelemmel, ami 19 %-os csökkenést jelent.

A vízummentesség fenntarthatóságának biztosítása érdekében a vízummentes utazás szigorúan rövid távú tartózkodásra vehető igénybe. A Bizottság szolgálatai az EKSZ-szel együttműködésben párbeszédet fognak folytatni a térség leginkább érintett országaival az információk és a bevált gyakorlatok cseréje érdekében, támogatni fogják a megfelelő határellenőrzések kiutazáskor történő végrehajtására irányuló hatósági erőfeszítéseket, a vízummentességi rendszerek keretében érvényesülő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos figyelemfelkeltő kampányokat, valamint a menedékjog iránti kérelmek magas száma mögött meghúzódó okok kezelését célzó egyéb megfelelő intézkedéseket. A Bizottság figyelemmel kíséri a fent említett intézkedések végrehajtását, valamint azok hatását a jogellenes tartózkodások és a menedékkérelmek számára a Vízumkódex 8. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja által biztosított jelenlegi jogi keret alapján, amely lehetővé teszi a vízumfelfüggesztési mechanizmus alkalmazását, ha jelentős növekedés tapasztalható az illegális migráció vagy a megalapozatlan menedékkérelmek számában.

Ami a hosszú távú tartózkodásokat illeti, a két félnek fokoznia kell a legális beutazási lehetőségekkel kapcsolatos együttműködést, és kölcsönösen előnyös mobilitási megállapodásokat kell előmozdítania, ahogyan az EU, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség közötti kapcsolatok új menetrendjéről szóló közös közleményben is szerepel.

KÖVETKEZTETÉS

A tagállamok arról számolnak be, hogy összességében szoros együttműködést folytatnak az EU szomszédságával minden partnerrel a migráció és a biztonság területén egyaránt. E partnerek közül többnek továbbra is foglalkoznia kell a menedékjog iránti megalapozatlan kérelmekkel, és mindegyiknek előrelépést kell tennie a vízumpolitika összehangolása terén azon kockázat megelőzése érdekében, hogy harmadik országbeli állampolgárok vízum nélkül utazzanak be a területükre, és ezt követően továbbra is szabálytalanul utazzanak az EU felé.

Az EU szomszédsága számára a vízumliberalizációs folyamat lezárását követő intézkedések továbbra is hatékony eszközt jelentenek a reformok támogatásához és az EU-val folytatott migrációügyi, határigazgatási és biztonsági együttműködés élénkítéséhez. A Bizottság úgy véli, hogy Albánia, Bosznia-Hercegovina, Moldova, Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia intézkedéseket hozott a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készült hatodik jelentésben megfogalmazott több ajánlás teljesítése érdekében. Ukrajna és Koszovó tekintetében, amelyek állampolgárai kevesebb mint hét évvel ezelőtt szereztek vízummentességet, és amelyeknek továbbra is jelentést kell tenniük a vízumliberalizációs követelmények teljesítéséről, a Bizottság úgy véli, hogy ezek a követelmények továbbra is teljesülnek. Ugyanakkor mindkét országnak további intézkedéseket kell hoznia a Bizottság ajánlásainak teljesítése érdekében. Grúzia esetében, amelynek állampolgárai kevesebb mint hét éve kapták meg a vízummentességet, és amelynek esetében továbbra is jelentést kell tennie a vízumliberalizációs követelmények teljesítéséről, a Bizottság úgy véli, hogy a vízumliberalizációs kritériumok folyamatos teljesítése és a felfüggesztési mechanizmus esetleges aktiválásának elkerülése érdekében az országnak sürgős további lépéseket kell tennie a Bizottság ajánlásainak végrehajtása érdekében, különösen az alapvető jogok védelmének területén.

E folyamat szoros nyomon követése folytatódni fog, többek között magas rangú tisztviselők közötti találkozók keretében, valamint a jogérvényesüléssel, szabadsággal és biztonsággal foglalkozó albizottság rendszeres ülései keretében. A vízumliberalizációs követelményekkel kapcsolatos problémák nyomon követése továbbra is szerepelni fog a Bizottság éves bővítési jelentéseiben.

A Bizottság a jövőben is folytatja az együttműködést a kelet-karibi térség vízummentességet élvező, befektetői állampolgársági programokat működtető országaival az EU-t és tagállamait érintő esetleges biztonsági kockázatok megelőzése érdekében, valamint folytatja az együttműködést az érintett latin-amerikai országokkal annak megakadályozása érdekében, hogy a vízummentes utazást menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek benyújtásához vegyék igénybe.